

TALOUSHALLINTO-OHJELMISTON HANKINTA KEHITTÄMISYHTIÖ KEULINK OY:LLE

Antti Ronkainen

**Opinnäytetyö
Helmikuu 2008**

Liiketalous

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**

Tekijä RONKAINEN, Antti	Julkaisun laji Opinnäytetyö	
	Sivumäärä 46	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☒ Liite 3 salainen 7.2.2013 saakka	
Työn nimi TALOUSHALLINTO-OHJELMISTON VALINTA KEHITTÄMISYHTIÖ KEULINK OY:LLE		
Koulutusohjelma Liiketalous		
Työn ohjaaja KANANEN, Marja-Liisa		
Toimeksiantaja Kehittämissyhtiö Keulink Oy		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Monipuolisia taloushallinto-ohjelmistoja on nykyään markkinoilla kymmeniä. Soveltuvan ohjelmiston löytäminen vaatii tarjontaan sekä yrityksen omiin tarpeisiin perehtymistä. Harkitulla valinnalla voidaan säästää yrityksen resursseja.</p> <p>Tämän tutkimuksen aiheena oli ohjelmistovertailun tekeminen. Tavoitteena oli suositella uutta sopivaa taloushallinto-ohjelmistoa toimeksiantaja Kehittämissyhtiö Keulink Oy:lle. Tutkimuksessa perehdyttiin Keulinkin taloushallinnon puutteisiin ja tarpeisiin, ja niiden pohjalta analysoitiin tarjolla olevia ohjelmistoja. Tutkimusote oli tyypiltään kehittämistutkimus, joka edustaa kvalitatiivista tutkimussuuntaa. Tutkimustapana oli ohjelmistovertailu. Tutkimus on tehty Keulinkin tarpeita varten, eikä tuloksia voida suoranaisesti soveltaa muiden yritysten käyttöön.</p> <p>Toteutusvaihe aloitettiin lokakuussa 2007 tutustumalla ohjelmistotarjontaan. Tarkasteluun otettiin viisitoista ohjelmistoa, ja kahdeksasta kiinnostavimmasta lähetettiin tarjouspyyntö. Loppukilpailuvaiheeseen valittiin kolme tarjousta, joihin tutustuttiin tarkemmin. Vertailun kaksi parasta tarjousta, Nova ja Lemonsoft, esiteltiin tasavertaisina Keulinkin johdolle. Nämä ohjelmistot olivat Keulinkille kokonaisratkaisultaan vertailun sopivimmat ja edullisimmat.</p> <p>Loppukilpailuvaiheessa vertailuun otettiin tarjouskilpailun ulkopuolelta mukaan ProEconomic-ohjelmisto, joka havaittiin Novaa ja Lemonsoftia kannattavammaksi vaihtoehdoksi. ProEconomicaa käyttää Keuruun kaupunki, jonka kautta ohjelmisto saadaan käyttöön ilman lisenssimaksuja. Ohjelmisto on ominaisuuksiltaan ja laajennusmahdollisuuksiltaan kilpailun kärkeä, joten tutkija päätyi suosittelemaan Keulinkille ProEconomican hankintaa.</p> <p>Vertailussa havaittiin, että useimmat ohjelmistot ovat ominaisuuksiltaan riittäviä pienyrityksen käyttöön. Ohjelmistojen väliset erot muodostuivat enimmäkseen laajennusmahdollisuuksien, käytäjätuottavuuden ja hinnan perusteella. Kehittämissyhtiö Keulink Oy hyödyntää tätä tutkimusta valitessaan uutta taloushallinto-ohjelmistoa keväällä 2008. Tutkimuksen runkoa voivat hyödyntää myös muut uutta ohjelmistoa hankkivat pk-yritykset.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Ohjelmistot, pienyritykset, taloushallinto, vertailu		
Muut tiedot Liite 3 (hintatiedot) on salainen		

7.2.2008

Author RONKAINEN, Antti	Type of Publication Bachelor's Thesis	
	Pages 46	Language Finnish
	Confidential ☒ Appendix 3 is confidential until 7.2.2013	
Title CHOOSING FINANCIAL MANAGEMENT SOFTWARE FOR THE DEVELOPMENT COMPANY KEULINK OY		
Degree Programme Business Administration		
Tutor KANANEN, Marja-Liisa		
Assigned by Development company Keulink Oy		
<p>Abstract</p> <p>The market offers a great variety of financial management software. It is essential to find a suitable one for each company's special needs. This study is a comparison of various financial management software products. The objective of the study was to find the best possible software application for Keulink Oy, by which the study was commissioned. This study is an action research and it was conducted in September - December 2007.</p> <p>The implementation of the research was started by searching for suitable financial management software programs. Fifteen programs were taken into consideration. As a result, eight suppliers were contacted in order to get offers. Three best offers were chosen for a closer study. Two of the best, Nova and Lemonsoft, were introduced to Keulink's management as equal winners.</p> <p>In the last phase, one extra program, ProEconomica, was included in the study. This program was considered as a better option than Nova and Lemonsoft because of its similar attributes, but a more favourable price. ProEconomica is used by the city of Keuruu, and Keulink would get access to it without paying the licence fees.</p> <p>The results indicated that the best financial management software program for Keulink was ProEconomica. The chosen software offers the best solution for Keulink's needs at the most advantageous price.</p> <p>As a conclusion it can be stated that most of the available programs contain good enough attributes for a small company. In this study the biggest differences between programs were found in expansion possibilities, usability and price. Keulink will use this study as a guideline while choosing their new financial management program in spring 2008. The frame reference of the study could help other companies as well in their search for software.</p>		
Keywords financial management, small companies, software		
Miscellaneous Appendix 3 (price table) is confidential		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	3
1.1 Tutkimuksen aihe, tavoitteet ja rajaukset.....	3
1.2 Tutkimusongelma, tutkimusmenetelmät ja –ote.....	4
2 PIENYRITYKSEN TALOUSHALLINTO	6
2.1 Taloushallinnon rutiinit pienyrityksessä	6
2.1.1 Kirjanpito	7
2.1.2 Reskontrat ja laskutus.....	7
2.1.3 Palkkahallinto.....	8
2.2 Taloushallinto-ohjelmiston käyttö pienyrityksessä	9
2.2.1 Oma työasema vai palvelin? (toimintamallin valinta).....	10
2.2.2 ASP-taloushallinto.....	11
3 TALOUSHALLINTO-OHJELMISTON HANKINTAPROSESSI JA SEN VAIHEET	13
3.1 Tarvekartoitus.....	14
3.2 Ohjelmistovaihtoehtojen kartoitus.....	15
3.3 Tarjouspyyntöjen tekeminen	16
3.4 Tarjousten vertailu ja parhaan ohjelmiston valinta.....	18
3.5 Sopimuksen tekeminen	20
3.6 Käyttöönotto ja ylläpito.....	21
4 HANKINTAPROSESSIN TOTEUTTAMINEN	23
4.1 Kehittämissyhtiö Keulink Oy.....	23
4.2 Nykyisen tilanteen kartoittaminen	24
4.3 Ohjelmistovaihtoehtoihin tutustuminen.....	27
4.4 Tarjouspyyntö.....	28
4.5 Tarjousten vertailu	29
4.5.1 Vertailukriteerit	29
4.5.2 Tarjoukset ohjelmistottain	31
4.5.3 Tarjouskilpailun viimeinen vaihe.....	36

5 POHDINTA.....	39
-----------------	----

LÄHTEET	41
---------------	----

LIITTEET

Liite 1: Tarjouspyyntö	43
------------------------------	----

Liite 2: Ohjelmistojen ominaisuustaulukko	46
---	----

KUVIOT

KUVIO 1: Ohjelmistojen toimintamallit	9
---	---

KUVIO 2: Työasema / palvelin.....	10
-----------------------------------	----

KUVIO 3: Keulink- ryhmän rakenne	23
--	----

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen aihe, tavoitteet ja rajaukset

Sähköinen taloushallinto on keskeisessä osassa kaiken kokoisten yritysten arkipäivää. Taloushallinto-ohjelmistojen ominaisuudet ja käytettävyydet ovat kehittyneet paljon viimeisen kymmenen vuoden aikana. Markkinoilla on kymmeniä erilaisiin tarpeisiin ja erikokoisille yrityksille tarkoitettuja ohjelmistoja. Pienimmillekin mikroyrityksille on tarjolla edullisia perusratkaisuja. Oikeanlaisen ja soveltuvan ohjelmiston löytäminen vaatii tarjontaan sekä yrityksen omiin tarpeisiin perehtymistä. Tarpeettomista ominaisuuksista on hyödytöntä maksaa. Harkitulla valinnalla voidaan säästää huomattava määrä yrityksen resursseja.

Tämän tutkimuksen aiheena oli uuden taloushallinto-ohjelmiston valinta Kehittämisyhtiö Keulink Oy:lle (yrityksestä käytetään tässä tutkimuksessa tästä eteenpäin lyhennettä Keulink). Hanke lähti käyntiin työnantajan tarpeesta. Uuden ohjelmiston hankinta oli ajankohtaista, koska vanha ohjelmisto ei enää vastannut yrityksen vaatimuksia. Vanha ohjelmisto on otettu käyttöön 90-luvun puolella välissä ja on jäänyt kehityksestä jälkeen.

Tutkimuksen tavoitteena oli päätyä suositteluun toimeksiantajalle sopivaa taloushallinto-ohjelmistokokonaisuutta, joka otettaisiin käyttöön aikaisintaan vuoden 2008 vaihteessa. Uuden ohjelmiston käyttöönotolla vähennettäisiin turhien työvaiheiden määrää ja helpotettaisiin työskentelyä. Suositellun ohjelmiston tulisi ominaisuuksiltaan täydentää vanhan ohjelmiston puutteet ja Keulinkin taloushallinnon tarpeet. Uusi ohjelmisto ei saisi kuitenkaan ylittää kohtuullista budjettia.

Toimeksiantaja on pienyritys, joten tutkimus on rajattu käsittelemään pääosin pienyrityksille soveltuvaa ohjelmistohankintaa. Suurempien yritysten ohjelmistohankintaprosesseissa on huomioitava useita kohtia, jotka ovat rajattu tämän tutkimuksen ulkopuolelle. Tutkimuksessa sivutaan ohjelmiston käyttöönottoon liittyviä seikkoja, mutta kohdeyrityksen aikataulun vuoksi varsinainen käyttöönotto on rajattu tutkimuksen ulkopuolelle.

Tutkimus aloitettiin ohjelmistoihin tutustumalla. Tutustuttiin viiteentoista ohjelmiin, joista kiinnostavimmista lähetettiin tarjouspyyntö. Loppukilpailuvaiheeseen valituista ohjelmistoista parhaat esiteltiin Keulinkin johdolle.

Tutkimuksen viitekehyksessä käsitellään taloushallintoa pienyrityksessä sekä taloushallinto-ohjelmiston hankinnan toteuttamiseen liittyviä kohtia. Pääpaino on kuitenkin ohjelmiston valintaprosessin käsittelyssä, joka esitellään viitekehyn toisessa osassa. Tutkimuksen toteutusosassa kerrotaan vaiheittain, kuinka hankintaprosessi Keulinkin tapauksessa tehtiin. Kohdeyritys on esitelty toteutusosan alussa.

1.2 Tutkimusongelma, tutkimusmenetelmät ja –ote

Tutkimusongelmana oli vastata kysymykseen, mikä uusi taloushallinto-ohjelmisto kohdeyritykselle hankitaan? Ongelman määrittelyssä apuna käytettiin seuraavia tutkimuskysymyksiä: millaisen ohjelmiston Keulink tarvitsee? Mitä ominaisuuksia ohjelmistossa on oltava? Millä perusteilla uusi ohjelmisto valitaan? Tutkimusongelmaan etsitään ratkaisua toimeksiantajan näkökulmasta, joten tutkimuksen perusteella ei pyritä tekemään yleistyksiä.

Tutkimusmenetelmäksi valittiin *laadullinen eli kvalitatiivinen* tutkimus. Laadullinen tutkimus on kokonaisvaltaista ja maanläheistä tiedonhankintaa. Tutkimukseen tarvittava tieto kerätään todellisissa tilanteissa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 160.)

Tarkemmin määriteltynä tutkimusmenetelmä on *laadullinen kehittämistutkimus*. Tammisen (1993) mukaan kehittämistutkimuksessa tavoitteeksi otetaan yhteen tiettyyn kohteeseen sopivan ratkaisun tuottaminen. Näitä tuloksia ei välttämättä voida soveltaa muissa tapauksissa. Kehittämistutkimusta tehtäessä on ajateltava luovasti. Ideoita on etsittävä usealla tavalla ja useasta paikasta, ja saatuja ideoita on arvioitava. Tutkijan on perehdyttävä tutkimuskohteeseen riittävän hyvin antaakseen vakuuttavasti neuvoja toimeksiantajalle. (Tamminen 1993, 154 – 162.)

Tämän tutkimuksen pääpaino on ohjelmistovertailun tekemisellä. Tiedonhankintamenetelminä käytettiin kirjallisuuteen, artikkeleihin, esitteisiin ja ohjelmistoihin tutustumista, ohjelmistovertailun tekemistä, käyttäjien ja asiantuntijoiden haastatteluja, keskusteluita sekä internettutkimusta.

Ohjelmistohankinnoista on tehty aikaisempia tutkimuksia (Tölli 2004; Kollani 2007), mutta koska hankinta on aina ainutkertainen prosessi, ei mainittujen tutkimuksien tuloksia voida soveltaa Keulinkin tapauksessa. Koska ohjelmistot kehittyvät nopeasti, vanhempien tutkimusten tiedot eivät myöskään enää ole välttämättä ajan tasalla.

2 PIENYRITYKSEN TALOUSHALLINTO

1.1.2005 voimaan tulleen pk-yritysten määritelmän mukaan pienyrityksellä tarkoitetaan yritystä, joka työllistää alle 50 henkilöä ja jonka liikevaihto tai taseen loppusumma on enintään kymmenen miljoonaa euroa. Pienyrityksen on täytettävä henkilöstömäärää koskeva edellytys, mutta joko liikevaihto tai taseen loppusumma saa ylittää annetun rajan. Rajat ovat nousseet suhteellisen paljon verrattuna edelliseen säädökseen (1996), jonka mukaan pienyrityksen liikevaihto on alle seitsemän miljoonaa euroa tai taseen loppusumma alle viisi miljoonaa euroa. Yritys luetaan mikroyritykseksi, jos työntekijöitä on alle kymmenen ja liikevaihto tai taseen loppusumma ovat alle kaksi miljoonaa euroa. (Pk-yritysten uusi määritelmä 2006, 13 - 14.)

Tässä luvussa käsitellään *pienen kirjanpitovelvollisen* taloushallintoa. Pieni kirjanpitovelvollinen on yritys, joka ylittää enintään yhden seuraavista rajoista: henkilökuntaa keskimäärin 50, liikevaihto 7 300 000 euroa, tase 3 650 000 euroa. Pienelle kirjanpitovelvolliselle on annettu helpotuksia tilinpäätöstä koskien, esimerkiksi rahoituslaskelmaa ja toimintakertomusta ei tarvitse tehdä. (Kirjanpidon ABC 2007.) Kirjanpitolain mukaan kaikki yhtiöt ovat *kirjanpitovelvollisia* (L 30.12.1997/1336).

2.1 Taloushallinnon rutiinit pienyrityksessä

Yrityksen perustamisen jälkeen on selvitettävä, hoidetaanko taloushallinto itse vai annetaanko se tilitoimistolle. Pienyrityksissä taloushallinnon hoito jakaantuu vain yhden tai korkeintaan muutaman henkilön hoidettavaksi, kun taas suuremmissa yrityksissä taloushallintoa hoitavat usein vain yhteen tai kahteen tehtävään erikoistuneet henkilöt. Tästä johtuen pienyrityksen taloushallinnon työntekijöiden on hallittava kaikki taloushallinnon työtehtävät. Seuraavassa osassa on kerrottu lyhyesti pienyrityksen taloushallinnon perustehtävistä ja vaatimuksista.

2.1.1 Kirjanpito

”Kirjanpito on taloudellisten tapahtumien tallennus- ja luokittelujärjestelmä”.

Tuotetun informaation on oltava asianmukaista, luotettavaa, vertailukelpoista, ymmärrettävää ja oleellista. Kirjanpidon tavoitteena on koota ja kerätä tietoja yrityksen toiminnasta ja laittaa ne järjestykseen. Kirjanpidon tehtävänä on antaa tietoa yrityksen johdolle yhtiön taloudellisesta tilasta. (Ikäheimo, Lounasmeri & Walden 2007, 12, 18; Siikavuo 2003, 82.)

Kirjanpitovelvollisen on pidettävä *kahdenkertaista kirjanpitoa*. Kahdenkertaisessa kirjanpidossa jokaisesta tapahtumasta tehdään vähintään kaksi vientiä eri tileille. Kirjanpidon laatimisessa on noudatettava aina *hyvää kirjanpitotapaa*.

(L 30.12.1997/1336.)

Kaikki yritykset tekevät tilikauden päätteeksi tilinpäätöksen. Pienyrityksen tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman ja liitetiedot. Taseesta ilmenee yrityksen taloudellinen asema eli varallisuus sekä oma ja vieras pääoma. Tuloslaskelma näyttää tilikauden tuloksen tuottojen ja kulujen erotuksena. Liitetiedot täydentävät taseen ja tuloslaskelman tietoja. Tilinpäätöksen tietojen on oltava oikeita ja riittäviä. Tilinpäätöksessä otetaan huomioon kaikki tilikauden tulot ja kulut. Tilinpäätöksen on oltava vertailukelpoinen edellisiin tilinpäätöksiin sekä muiden yritysten tilinpäätöksiin. (Ikäheimo ym. 2007, 63; Siikavuo 2003, 82, 135.)

Tuloslaskelman ja taseen sisällöt ja laatimisperiaatteet määritellään tarkemmin kirjanpitoasetuksessa. Pienyrityksen kannalta tärkeät lainsäädökset ovat kirjanpitolainsäädäntö, yhteisöläinsäädäntö, tilintarkastuslainsäädäntö ja verolainsäädäntö. (Mäkinen 2003, 16.)

2.1.2 Reskontrat ja laskutus

Reskontrat ovat yritykseen saapuvien ja sieltä lähetettävien laskujen hallinnan työkaluja. Vaikka kirjanpito ja palkanlaskenta annettaisiin tilitoimiston hoidettavaksi, las-

kutus ja reskontrat tehdään yrityksissä lähes poikkeuksetta itse. Jos laskuja on kuukausittain vain muutama, reskontran käyttö ei ole edes välttämätöntä. (Alvoittu 2008.)

Myyntireskontranhoitaja kirjaa tulleet maksusuoritukset joko suoraan pankkiohjelmalla tai käsin tiliotteelta, huolehtii korkolaskujen ja karhukirjeiden lähettämisestä ja valvoo, ettei myyntisaamisia jää saamatta. Viimeistään kuukausittain tarkastetaan, täsmäävätkö reskontrassa näkyvät maksusuoritukset kirjanpidon kirjausten kanssa. Myyntireskontranhoitaja hoitaa usein myös laskutuksen. Ostoreskontranhoitajan tehtäviin kuuluu kirjata ja maksaa hyväksytyt laskut, kirjata maksusuoritukset ja täsmäyttää ne kirjanpitoon. Reskontrien hoidossa suurin ongelma onkin usein ostovelkojen ja myyntisaamisten täsmäyttäminen kirjanpitoon. Jos reskontra ja kirjanpito eivät täsmää, on virheen etsiminen usein työlästä. (Alvoittu 2008.)

Yrityksen laskuihin on merkittävä myyjän nimi, osoitetiedot ja y-tunnus. Myös ostajan vastaavat tiedot on oltava näkyvissä. Myydyt tuotteet on eriteltävä. Laskuun merkitään myös laskun antamispäivä, laskun numero, pankkiyhteys, tuotteiden toimituspäivä sekä tuotteiden hinta arvonlisävero eriteltynä. (Siikavuo 2003, 41 - 43.)

2.1.3 Palkkahallinto

Palkanlaskenta on tärkeä osa yrityksen henkilöstöhallintoa, koska palkat ovat suuri osuus yrityksen kustannuksista. Palkkahallinnolla tarkoitetaan kaikkia palkan määrittämiseen, maksamiseen ja tilastointiin liittyviä tehtäviä, kuten erilaisten tietojen keruuta, palkkojen laskentaa ja maksua, perittyjen erien tilittämistä ja erilaisten vakuutusasioiden hoitoa. (Eskola 2004, 20.)

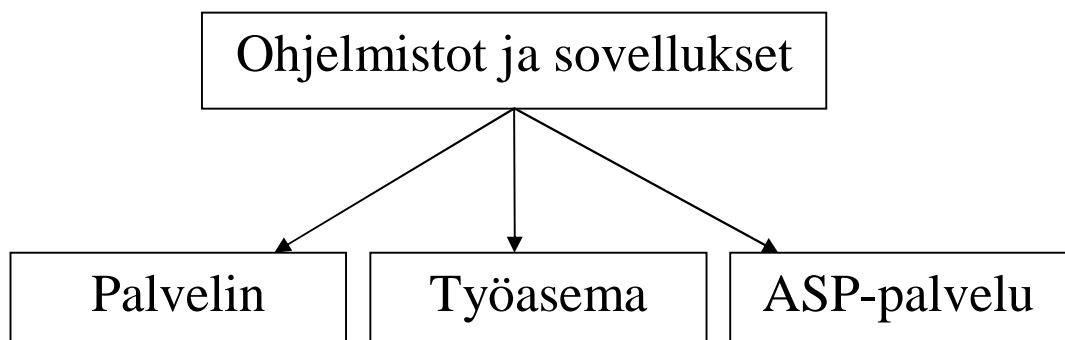
Palkanlaskentaa hoidettaessa palkanlaskentaohjelmalla työvaiheisiin kuuluu perustietojen ylläpitoa, palkkatapahtumien tallentamista, palkkojen laskentaa, raporttien tuostamista sekä tilastointia. Palkkakirjauksia on kahdenlaisia, *kiinteiden ja muuttuvien* palkkatietojen kirjaus. Kiinteitä palkkatietoja ovat esimerkiksi työntekijöiden peruspalkat. Muuttuvia tietoja ovat muun muassa päivärahat, kilometrikorvaukset ja provisiopalkat. Palkkahallinnon vastuulla on noudattaa kaikkia palkanlaskentaan vaikuttavien lakeja, asetuksia ja sopimuksia sekä sitä, että palkat lasketaan oikein ja makse-

taan ajallaan. Yrityksessä on oltava myös säännösten mukainen palkkakirjanpito. Tärkeitä palkkahallintoon vaikuttavia säädöksiä ovat työsopimuslaki, työehtosopimuslaki, työaikalaki, vuosilomalaki, laki ennakkoperinnästä sekä työ- ja työehtosopimukset. (Eskola 2004, 21.)

Useissa pienimmissä yrityksissä palkanlaskenta on suhteellisen helposti hoidettavissa, jos työntekijöitä on alle viisi. Monet yrittäjät laskevat palkat Excel-taulukoiden avulla. Työntekijämäärän kasvaessa palkanlaskentaohjelma helpottaa varsinkin vuosilmoitusten laatimista. (Alvoittu 2008.)

2.2 Taloushallinto-ohjelmiston käyttö pienyrityksessä

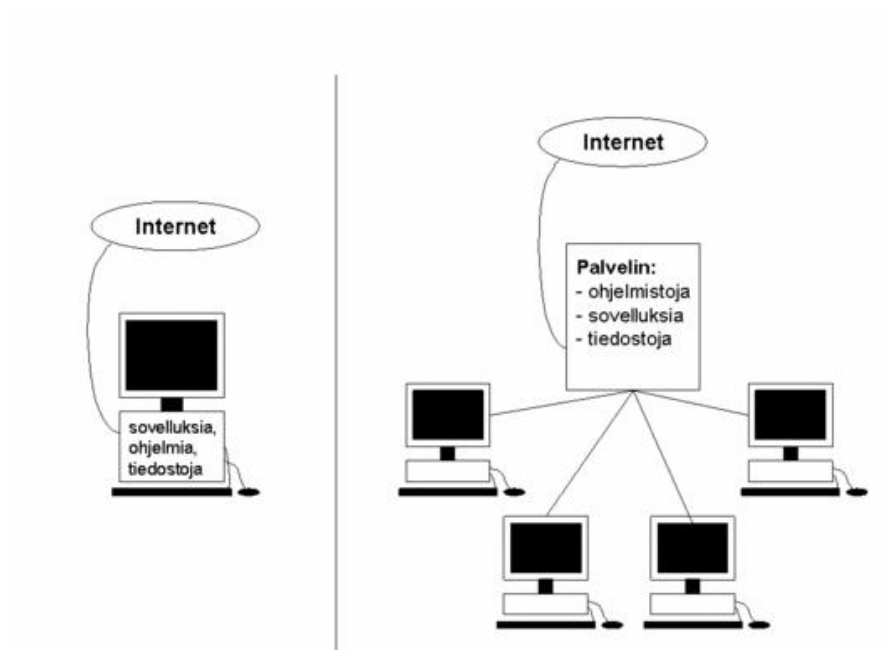
Taloushallinto-ohjelmistoja on nykyään tarjolla paljon ja erot ohjelmistojen kesken ovat suuret. Jotkut ohjelmistoista ovat kevyitä ja tarkoitettu vain pienyrityksille, monet taas soveltuvat suurienkin yritysten käyttöön. Ohjelmistoista voidaan yleensä hankkia laajoja kokonaisuuksia tai vain tiettyjä, tarpeellisia osia. Ohjelmistoja voidaan tarpeen mukaan myös räätälöidä kohdeyrityksen käyttöön soveltuvaksi. Oikeanlaisen ohjelmiston valintaohjeet käsitellään vaihe vaiheelta kolmannessa luvussa. Tässä luvussa kerrotaan siitä, missä muodossa ohjelmistot voidaan ottaa yrityksen käyttöön. Kallialan ja Kaskelan (2005) mukaan taloushallinto-ohjelmiston käyttötapa on kolme: sovelluksien ostaminen yritykselle fyysisesti, palvelimen vuokraaminen ja ASP-palvelut (ks. kuvio 1).

KUVIO 1: Ohjelmistojen toimintamallit

2.2.1 Oma työasema vai palvelin? (toimintamallin valinta)

Vehkalahten (2006) määritelmän mukaan työasema on yksittäisen henkilön käyttöön tarkoitettu tietokone. Työasemia voidaan yhdistää verkkoon tai käyttää siitä erillään. Palvelin on verkkoon yhdistetty tietokone, jonka avulla hallinnoidaan yhteisten resurssien, kuten tulostinten ja sähköpostin käyttöä. Palvelin pystyy käsittelemään suurempia tietokuormia kuin tavallinen työasema. Palvelimelle voidaan asentaa yrityksessä yhteisesti käytettyjä ohjelmia, ja siten helpottaa työasemien toimintaa verkossa. Kaikilta yrityksen työasemilta on mahdollista käyttää palvelimelle asennettuja ohjelmia ja resursseja. (Vehkalahti 2006, 4.)

KUVIO 2: Työasema / palvelin

Käytettyjen ohjelmistojen ja sovelluksien sekä niiden vaatimien resurssien määrästä riippuu, kumpi vaihtoehto on yritykselle soveltuvampi. Myös yrityksen koko sekä henkilöstön ja työasemien määrä vaikuttavat valintaan. Jos ohjelmistolla on vain yksi käyttäjä, on ohjelmiston käyttö helpointa yhdeltä työasemalta. Palvelin on yleensä käyttökelpoisempi ratkaisu, jos käyttäjiä ja ohjelmistoja on useita. Palvelimen hankintaa voidaan harkita jo silloin, kun yrityksessä on kolmesta viiteen työasemaa. Palvelinkoneita on myös mahdollista vuokrata. (Kalliala & Kaskela 2005).

Tietoturvasta on huolehdittava molemmissa ratkaisuissa. Sekä palvelin että työasema kannattaa suojata säännöllisesti päivitettävillä tietoturvaohjelmilla, kuten virustorjuntaohjelmilla ja palomuurilla. Tietoturvaohjelmilla voidaan estää luvaton pääsy yrityksen tietoverkkoon ja suojautua viruksia ja hakkereita vastaan. Tiedostojen varmuuskopiointi on tärkeä osa tietoturvaa, koska erilaiset viat tai onnettomuudet saattavat aiheuttaa tietojen katoamista. Yksittäiselle työasemalle tai palvelimelle asennettu varmuuskopiointiohjelma huolehtii automaattisesti päivittäisestä varmistuksesta. Varmuuskopiointi voidaan tehdä myös manuaalisesti. (Mt.)

2.2.2 ASP-taloushallinto

Ohjelmistojen vuokraaminen eli sovellusvuokrauspalvelu, ASP (application service provider), on vaihtoehto perinteiselle tavalle hankkia taloushallinto-ohjelmisto. Sen sijaan, että ostetaan lisenssit ja ohjelmistot omille palvelimille, ostetaan mahdollisuus sovelluksen etäkäyttöön. Palvelut ja sovellukset sijaitsevat operaattorin palvelimilla ja niitä käytetään Internetin tai yksityisen verkon kautta. Asiakkaan omaa laitteistoa tarvitaan vain kevyen selainohjelman pyörittämiseen. (Vehkalahti 2006, 35; Ylä-Jääski 2004, 44.)

ASP:n hyviä puolia

ASP-palvelut soveltuvat hyvin yrityksille, joilla ei ole omaa IT -henkilöä eikä aikaa ohjelmistojen asennuksille ja ylläpidolle. Käyttöönotto on nopea ja vaivaton, aloituskustannukset jäävät pieniksi. Käyttökustannukset ovat yleensä edulliset, koska yritys maksaa vuokraa vain käytetyistä palveluista. Omaa tai vuokrattavaa palvelinta ei tarvita, eikä omia lisenssejä tarvitse ostaa. (Vehkalahti 2006, 37.)

Asiakasyrityksellä on aina käytettävissä ohjelmistojen uusimmat versiot. Koska palveluntarjoaja vastaa sovellusten toiminnasta, asiakkaan ei tarvitse huolehtia ylläpidosta, päivityksistä tai tietojen varmuuskopioinnista. (Granlund & Malmi 2004, 38.)

ASP:n olennainen etu on käytettävyyden helppous. Kun tietotekniikka saadaan avaimet käteen -periaatteella, henkilökunnan aikaa ei kulu epäolennaiseen atk:n kanssa työskentelyyn. ASP-palvelukeskuksen käytettävyyden ja luotettavuuden tasolle ei pienjärjestelmillä helposti kustannusten vuoksi päästä. Toimivat ja hyvin käytettävät

järjestelmät, varmistukset, turvapäivitykset ja valvonta ovat ASP:n perusominaisuuksia. (Ylä-Jääski 2004, 44.)

ASP-palveluja voidaan hankkia yritykselle räätälöidysti. On mahdollista ostaa vain yksi sovellus tai ääritapauksessa kaikki. Useimmat sovellukset, jopa tekstinkäsittely ja taulukkolaskenta on mahdollista siirtää ASP-palveluiksi. Käytetyimpiä palveluita ovat sähköposti ja web-hotellipalvelut. Hotellipalveluissa yritys siirtää omat kotisivunsa ja sähköpostipalvelimensa ASP-tarjoajan omistamiin palvelinkoneisiin. (Mts. 44.)

ASP:n huonoja puolia

Pelko tietoturvan menettämisestä saattaa vähentää kiinnostusta ASP:n käyttöönottoon. Ammattilaisten hoitamilla palvelimilla tietoturva on todellisuudessa kuitenkin varmempi kuin monessa tavallisessa yrityksessä. Varmuuskopiointi, tietojen palautus, virus- ja tietoturva ja järjestelmän nopea palautus laiterikon jälkeen toimivat varmuudella ASP-palveluntarjoajilla. Tietoliikenneyhteydet voivat toimia hitaasti, koska Internetissä käytettävät palvelut saattavat ajoittain ruuhkaantua. Verkkoyhteyden häiriöihin voidaan varautua esimerkiksi hankkimalla laajakaistayhteydet kahdelta eri operaattorilta. (Mts. 44.)

Vehkalahden (2006) mukaan ASP-sovelluksen huonona puolena voidaan pitää myös sitä, ettei henkilökunta pääse suoraan vaikuttamaan ohjelmiston kehitykseen. Tämä voi kuitenkin olla myönteistä, jos yrityksestä ei löydy osaamista ja kokemusta ohjelmistokehityksestä. Ongelmaksi voi muodostua myös se, ettei kaikkia ohjelmistosovelluksia saada hankittua samalta palveluntarjoajalta. Toisaalta tämä antaa yritykselle vapauden valita parhaat sovellukset omiin tarpeisiinsa. (Vehkalahti 2006, 38.)

Sopivan ASP-palveluntarjoajan valinta on olennaista. Tyypillinen palvelusopimus kestää pari vuotta ja voi tulla väärin suunniteltuna kalliiksi. Useat palveluntarjoajat tarjoavat vain yksittäisiä sovelluksia. Jotkut ovat suuntautuneet tietyille toimialoille. Isot palvelutalot pystyvät tarjoamaan kokonaisvaltaisia ratkaisuja, myös niille osille joita ei haluta ”aspata”. Kaikkia palveluita ei tarvitse ostaa samalta yritykseltä. Valinnassa kannattaa kiinnittää huomiota ainakin palveluntarjoajan kokemukseen ASP:sta,

vakavaraisuuteen, oman toimialan referensseihin ja tekniikkaan sekä turvajärjestelyihin. (Ylä-Jääski 2004, 44.)

3 TALOUSHALLINTO-OHJELMISTON HANKINTA-PROSESSI JA SEN VAIHEET

Taloushallinnon ohjelmistojen hankinta on prosessi, jossa on kartoitettava kaikki mahdolliset toteutustavat. On suositeltavaa selvittää eri vaihtoehtoja, koska kaikissa järjestelmissä on hyvät ja huonot puolensa. Ohjelmien hankintaprosessit ovat aina tapauskohtaisia, joten niitä on sovellettava hankkeen luonteen mukaisesti. (Granlund & Malmi 2004, 127 – 128.)

Ohjelmiston hankintaprosessi voidaan jakaa karkeasti kahteen osaan, suunnittelu- ja hankintavaiheeseen (Kalliala & Kaskela 2005). Granlund ja Malmi (2004, 132) käyttävät omassa mallissaan samantyyppistä jaottelua. He jakavat hankintaprosessin kahdeksaan eri vaiheeseen.

Vaiheet kronologisessa järjestyksessä:

- suunnitteluvaihe
 - o tarvekartoitus
 - o ohjelmistovaihtoehtojen kartoitus
 - o tarjouspyyntöjen tekeminen
- hankintavaihe
 - o tarjousten vertailu
 - o ohjelmistovalinta
 - o sopimuksen tekeminen
 - o käyttöönotto
 - o ylläpito ja päivitykset.

(Granlund & Malmi 2004, 132; Kalliala & Kaskela 2005)

3.1 Tarvekartoitus

Ohjelmistohankinta pitää aloittaa huolellisella tarvekartoituksella. Tarvekartoituksen tarkoituksena on analysoida taloushallinto-ohjelmiston tarpeita, vaatimuksia, henkilöstön toiveita ja kehittämisvaatimuksia sekä yrityksen käytössä olevaa laitteistoa. Analyysin tekemiseen voidaan käyttää henkilöhaastatteluja, joita tehdään kaikille käyttäjille. (Granlund & Malmi 2004, 132 – 133.)

Kallialan ja Kaskelan (2005) mukaan yritysten ongelmana hankintoja tehtäessä on useasti liian monimutkaisten järjestelmien hankinta. On osattava kartoittaa ne ohjelmiston tarpeet ja osa-alueet joita yritys käyttää. Turhasta ei kannata maksaa. Tarkka tarvekartoitus helpottaa rajausten tekoa ohjelmiston ostossa. Tarvekartoitus jaetaan kolmeen osaan: tavoitteiden määrittely, tarpeiden tunnistus ja tarvekartoituksesta jalostettavat vaatimukset. (Kalliala & Kaskela 2005.)

Aluksi määritellään tavoitteet: mitä uudelta ohjelmistolta halutaan ja miksi se hankitaan. Hankinnan tulisi ensisijaisesti vastata liiketoiminnallisiin tavoitteisiin, esimerkiksi asiakastyytyväisyyden parantamiseen tai markkinaosuuden kasvattamiseen. Näistä tavoitteista voidaan johdatella konkreettisemmat tavoitteet tietotekniikan hankintaan. (Mt.)

Tarpeiden tunnistus tehdään kartoittaen ensin olemassa oleva tilanne. Selvitetään, mitä vanhalla ohjelmistolla voidaan tehdä, onko sitä mahdollista laajentaa vai hankitaanko uusi. Pyritään hahmottamaan vanha järjestelmä kokonaisuudessaan. Kaikki käytössä olevat prosessit ja niiden ongelmat selvitetään. Mikäli järjestelmällä on useita käyttäjiä, voivat tarpeet olla ristiriitaisia. Tarpeita pitääkin pohtia ja vertailla keskenään, ennen kuin niistä jalostetaan lopulliset vaatimukset. Kun vanhan järjestelmän toiminta ja prosessit ymmärretään, on lopullisten vaatimusten laatiminen helpompaa. (Mt.)

Töllin (2007) mukaan tarvekartoitus on tärkeä vaihe ja se kannattaa tehdä huolella. Mitä paremmin se on tehty, sitä helpompi on esittää täsmällinen tarjouspyyntö. Tarvekartoituksessa on hyvä selvittää mahdollisimman tarkasti vanhaan ohjelmistoon liittyviä seikkoja. Ohjelmiston, lisenssien ja laitteiston tekniset tiedot on kartoitettava: millaiset koneet, käyttöjärjestelmät ja ohjelmistoversiot ovat käytössä, millaiset sopimukset eri osioihin on tehty, kuka hoitaa ohjelmistojen ylläpidon, montako käyttäjää ohjelmistolla on ja onko yhteensopivuustarpeita muiden ohjelmistojen kanssa. Selvitetään myös, miksi ohjelmistoa ollaan vaihtamassa, mitkä osioista ovat tarpeellisia ja mitä niistä käytetään, mikä ohjelmistossa on turhaa ja millaisia ominaisuuksia uudelta ohjelmistolta vaaditaan. (Tölli 2007.)

Taloushallinto-ohjelmiston käyttötapaa valittaessa on pohdittava, kuinka paljon ollaan valmiita varaamaan työaikaa atk-sovellusten hoitoon. Halutaanko investoida omaan vai vuokrattuun laitelaan, onko tiloja omalle palvelimelle, halutaanko hoitaa palvelimen hallinnointi, tietoturva ja varmuuskopiointi itse vai annetaanko se muulle taholle, onko henkilökunnalla osaamista ja kokemusta ylläpidosta. (Kalliala & Kaskela 2005.)

3.2 Ohjelmistovaihtoehtojen kartoitus

Ohjelmistovaihtoehtojen valinta aloitetaan kartoittamalla toimittajat. Prosessi jatkuu sopimattomien vaihtoehtojen vähentämisellä, kunnes päädytään yhteen ja parhaaseen vaihtoehtoon. Selkeä suunnittelu ja hyvin tehty tarvekartoitus helpottavat päätöksentekoa ja lyhentävät hankintaan käytettyä aikaa. Ohjelmistovalmistajia voi etsiä Internetin hakukoneiden lisäksi myös erilaisista yritysrekistereistä, kuten bluebook.fi, www.fi, Inoa -yrityshaku ja Eniron keltaiset sivut. (Kalliala & Kaskela 2005).

Sopivien ohjelmistojen etsintä aloitetaan heti projektin siinä vaiheessa, kun kriteerit ovat pääpiirteittäin tiedossa. Nykyään kaikilla vartenotettavilla ohjelmistotoimittajilla on internetsivut, joten Internetin käyttö tiedonhakuun on vaivatonta. Kotisivuilta löytyy yleensä vähintäänkin kuvaukset ohjelmistoista. Jotkut ohjelmistotoimittajat tarjoavat myös ilmaisia ladattavia demoversioita. (Granlund & Malmi 2004, 133.)

Töllin (2007) mukaan ohjelmistoihin tutustuminen aloitetaan jo hankintaprosessin alkuvaiheessa ja lähettää kiinnostavien ohjelmistojen toimittajille yhteydenottopyynnöt. Useimmat toimittajat ovat halukkaita keskustelemaan tarjouksesta ja jotkut lähettävät mielellään jopa myyntiedustajan esittelemään tuotettaan. (Tölli 2007.)

Aluksi valitaan noin 15 sopivaa toimittajaehdokasta. Kaikkia ehdokkaita ei tarvitse vielä kilpailuttaa, vaan suoritetaan esivalintaa ja vähennetään määrä kolmesta kuu-teen. Esivalintavaiheessa vertailusta pudotetaan pois osaamiseltaan, soveltuvuudeltaan ja uskottavuudeltaan puutteelliset toimittajat. Esivalituille toimittajille lähetetään varsinainen tarjouspyyntö. Esivalinnassa voidaan käyttää esimerkiksi seuraavia kriteereitä:

- ohjelmiston soveltuvuus
- tuotteen ominaisuudet
- tuotteen räätälöintitarpeet ja -mahdollisuudet
- tuotteen yhteensopivuus tarvittavien ohjelmien kanssa
- tuotteen tulevaisuus
- toimittajan referenssit
- toimitusten nopeus ja kustannukset.

(Kalliala & Kaskela 2005.)

3.3 Tarjouspyyntöjen tekeminen

Ohjelmistojen esivalinnan jälkeen lähetetään kirjalliset tarjouspyynnöt noin kahdeksalle kiinnostavimmalle toimittajalle. Tarjouspyynnön päätarkoituksena on saada tietoa hinnasta ja sen laskentaperusteista, kuten lisenssi-, käyttö- ja ylläpitomaksuista. Jotta tarvittavat tiedot voitaisiin perustellusti pyytää, on kysyjän pystyttävä arvioimaan omat käyttötarpeensa. (Granlund & Malmi 2004, 134.)

Tarjouspyyntö koostuu tiedoista, jotka on kerätty tarvekartoituksen aikana. Hyvästä tarjouspyynnöstä ilmenee muun muassa yrityksen toiminnan kuvaus ja yhteystiedot, tiedot yrityksen laitteistoista ja tietojärjestelmistä, sopimusehdot, ohjelmistolle esitetyt vaatimukset, ohjeet ja toiveet tarjouksen laatimisesta, tarjousten arviointikriteerit, allekirjoitukset ja liitteet. (Tölli 2007.)

Kalliala ja Kaskela (2005) jakavat tarjouspyynnön yleiskuvaukseen, järjestelmäkuvaukseen, aikatauluun ja sopimusehtoihin.

Yleiskuvaus

Tarjouspyynnön laadinta aloitetaan yleiskuvauksesta, jossa selvitetään, miksi hankinta tehdään ja mitkä ovat hankinnan tavoitteet. Kuvataan yrityksen nykytilanne ja odotetut muutokset, jotka hankinnalla halutaan saada aikaan. Kuvausta voi myös tarkentaa mainitsemalla asioita, jotka hankintaan eivät kuulu, varsinkin jos hankinnan rajaaminen on vaikeaa. Mikäli hankintaan kuuluu muita projekteja, on niistä hyvä mainita. (Kalliala & Kaskela 2005.)

Järjestelmävaatimukset

Tarvekartoituksessa laaditut vaatimukset liitetään tarjouspyyntöön. Jos vaatimuslista on pitkä, se voidaan esittää lyhenneltynä. Kokonainen lista lähetetään tällöin tarjouspyynnön liitteenä. Lyhennelmässä mainitaan kuitenkin ainakin toiminnalliset, laadulliset ja muut teknilliset vaatimukset. Järjestelmävaatimukseen on hyvä liittää tiedot jo käytössä olevista ohjelmistoista ja mahdollisista integrointitarpeista. Vaatimuksia voidaan myös asettaa esimerkiksi käyttöönnotosta, ylläpidosta ja käyttäjätuesta. (Mt.)

Aikataulu

Tarjouspyynnössä esitetään tarjouksen aikataulu. Toimittajalle on annettava riittävästi aikaa tarjouksen laadintaan, ettei tarjouksen laatu kärsi. Toimittajalle on tärkeää ilmoittaa myös ohjelmiston käyttöönottoajankohta, jotta tiedetään, kuinka nopeasti toimitus on saatava käyntiin. (Mt.)

Riippuen hankinnan laajuudesta, toimittajalle annetaan muutama viikko aikaa tehdä tarjous. Tarjouspyynnössä esitetään myös toive tarjouksen voimassaolosta. (Tölli 2007.)

Sopimusehdot

Tarjouspyynnön sopimusehdoissa sovitaan yleensä hankinnan maksuista, maksuehdoista ja -aikatauluista, takuista, hyvityksistä, erilaisista oikeuksista sekä menettelyis-

tä ongelmatilanteissa. Asennuksen hinnoittelusta tunti- tai urakkapohjaisena kannattaa myös sopia etukäteen. (Kalliala & Kaskela 2005.)

Tarjouspyyntöön liitetään yrityksen perustiedot, esimerkiksi toimialasta, henkilöstöstä ja liikevaihdosta. Toimittajien valintaperusteet sekä ohjelmistojen arviointikriteerit ja niiden perustelut on hyvä kertoa. Tarjouspyyntöön voidaan myös lisätä varaus tarjousten hylkäämiselle. Tarjouspyyntö päätetään allekirjoituksiin. (Mt.)

Tölli (2007) neuvoo muotoilemaan tarjouspyynnön tarkasti ja ytimekkäästi. Hyvällä ja huolellisella suunnittelulla vältetään myöhempien tarkennusten tekemiseltä ja varmistetaan saapuvien tarjousten hyvä laatu. Hyvä tarjouspyyntö on noin kolme sivua pitkä, mutta on parempi kirjata liikaa yksityiskohtia kuin liian vähän. Jos tarvittavia tietoja on enemmän, voidaan ne yhdistää tarjouspyyntöön liitetiedostoina. Tarjouspyyntö lähetetään aina kirjallisena, jotta perille saapuminen varmistuu. Käsitteilyn helpottamiseksi, tarjouspyyntö voidaan lähettää myös sähköpostina. (Tölli 2007.)

3.4 Tarjousten vertailu ja parhaan ohjelmiston valinta

Tarjousten vertailun tarkoitus on laittaa toimittajat paremmuusjärjestykseen ja valita lopulta paras vaihtoehto. Aikaa vertailulle kannattaa varata riittävästi, vähintään viikko tai kaksi. (Kalliala & Kaskela 2005.)

Tasapuolisen kohtelun varmistamiseksi tarjouspyynnöt avataan eräpäivän umpeutumisen jälkeen samaan aikaan. Hyvä tapa vertailun aloittamiseen on verrata tarjouksia tarjouspyyntöön. Useat tarjoukset saattavat kuitenkin poiketa tarjouspyynnöistä, koska toimittajat haluavat monesti tehdä tarjouksen oman käsityksensä mukaisesti. (Tölli 2007)

Tarjouksia verrataan toisiinsa etukäteen määriteltyjen arviointikriteerien mukaan. Arviointikriteereitä voivat olla esimerkiksi tarjotut ratkaisut ja palvelut, tarjouksen laatu, toimitussuunnitelma, sopimusehdot, hinnoittelu, maksuehdot ja ylläpidon laatu. Eri arviointikriteerit pisteytetään, esimerkiksi asteikolla 1-10. Kriteereille annetaan niiden tärkeyden mukaiset painoarvot, jotka voivat olla esimerkiksi asteikolla 1-5.

Tulkinnan helpottamiseksi pisteytykset kannattaa esittää yhteenvetotaulukossa, josta selviävät kunkin ohjelmiston pisteet kriteereittäin. (Kalliala & Kaskela 2005.)

Ohjelmiston hintaan vaikuttavat ohjelmistojen laajuus, ominaisuudet ja tarvittavien työtuntien määrä. Jos asiakkaan tekemä vaatimusmäärittely ei ole ollut tarpeeksi tarkka, haluavat toimittajat usein tehdä oman määrittelynsä. Tästä johtuen toimittajan arvioima hinta ei aina ole projektin lopullinen hinta. Suunnitelmien tarkentuessa hinnat voivat muuttua, mikä vaikeuttaa tarjousten vertailua. Toimittajien tarjoamat hinnat voivat poiketa toisistaan paljonkin. Edullisin vaihtoehto ei ole välttämättä paras. Alhaiseen hintaan voi vaikuttaa esimerkiksi se, että toimittaja on ymmärtänyt tarjouspyynnön väärin. Vertailun helpottamiseksi kannattaa hintaa verrata toimittajan tarjoamaan kokonaisratkaisuun. Verrataan hintaa ohjelmiston laatuun, ominaisuuksiin, tukipalveluiden tasoon ja kehitysmahdollisuuksiin. (Kalliala & Kaskela 2005.)

Pisteytys on vain yksi ohjelmistojen arviointikeino. Yleensä on suotavaa käyttää myös muita informaatiolähteitä varsinkin silloin, kun mikään yksittäinen tarjous ei nouse selkeästi muiden yläpuolelle. Henkilökohtaisilla tapaamisilla voidaan selvittää toimittajien asennoitumista ja ammattitaitoa. Demoesittely kannattaa järjestää, jos sellaiseen on mahdollisuus. Tällöin ohjelmiston tulevat käyttäjät pääsevät testaamaan tuotetta käytännössä ja kertomaan omat mielipiteensä. Demoesittely voi olla hyvä jättää vaiheeseen, jossa 1-3 parasta toimittajaa on enää jäljellä. (Mt.)

Granlund ja Malmi (2004) neuvovat valitsemaan parhaat vaihtoehdot vertaamalla tarjouksia tarvekartoituksen tuloksiin. Lopullista ohjelmistovalintaa tehtäessä kannattaa kiinnittää huomiota ainakin ohjelmiston käytettävyyteen liittyviin kohtiin. Onko ohjelmisto käyttäjäystävällinen? Onko uuden ohjelmiston myötä tehtävä mahdollisia laite- ja ohjelmistouudistuksia? Onko yrityksessä henkilöä, joka pystyy hoitamaan tietojen varastoinnin, varmuuskopioinnin ja tietoturvakysymykset? Yleensä tässä vaiheessa ohjelmistoista nousee esiin yhdestä kolmeen sopivinta vaihtoehtoa. Näille finalistille tehdään uusi analyysi. (Granlund & Malmi 2004, 135 – 136.)

Toimittajien referensseihin on tärkeää paneutua. On tiedettävä, onko toimittaja ollut mukana vastaavanlaisissa projekteissa ja kuinka niissä on onnistuttu. On myös syytä varmistua ohjelmistotoimittajan hyvästä maineesta ja toiminnan jatkuvuudesta. Pitää

selvittää, onko ohjelmisto ”kuoleva” eli sellainen, jonka kehittäminen on jo lopetettu tai lopetetaan tulevaisuudessa. (Kalliala & Kaskela 2005; Tölli 2007.)

Jos selkeästi parasta tarjousta ei saada valittua, voidaan järjestää vielä jatkoneuvottelut yhdelle tai kahdelle toimittajalle. Jatkoneuvottelut voivat olla esimerkiksi demoesittelytilaisuus. Neuvotteluissa kiinnitetään huomiota asioihin, joista ei ole mainintaa tarjouksessa. Parhaille tarjouksille voidaan tehdä myös herkkyysanalyysi, jossa vaihdellaan kriteerien painotuksia. Tällä menetelmällä voidaan entistä selkeämmin erottaa parhaat tarjoukset. (Kalliala & Kaskela 2005.)

Toimittajan lopullisen valinnan tekee yrityksen johto. Tavoitteena on yksimielinen päätös. Projektin työryhmä esittelee johdolle valintaprosessin tulokset, tehdyt pisteytykset, toimittajien vahvuudet ja heikkoudet sekä tarkennetut tarjoukset.

Valinnasta tiedotetaan kaikille toimittajille. Valitsematta jääneille on annettava perusteet siitä, miksi heitä ei valittu. Palaute on yrityksille arvokasta oppia tulevaisuutta ajatellen. (Mt.)

3.5 Sopimuksen tekeminen

Sopimuksen teossa tulisi noudattaa tarjouspyynnössä esitettyjä sopimusehtoja. Sopimustyyppi riippuu hankinnan luonteesta. Hankittaessa ohjelmistoa, sopimuksen laatimiseen on perehdyttävä tarkemmin kuin esimerkiksi laitehankintasopimusta tehdessä. Sopimus tehdään usein toimittajan sopimusmallin mukaan. Siksi sopimusta tehtäessä on tarkkaan huomioitava, että kaikki halutut pykälät ovat mukana. Lakimiehen apu sopimuksen tarkistamisessa on suotavaa, jos resurssit sen sallivat. (Kalliala & Kaskela 2005.)

Hankintasopimuksesta pitäisi löytyä ainakin seuraavat kohdat ja niiden sopimusehdot:

- kaupan osapuolet
- kaupan kohde
- toimitusehdot
- toimittajan ja asiakkaan oikeudet ja velvollisuudet
- hinnat, takuut, huolto ja ylläpito
- sopimusrikkomuksen seuraamukset

- sopimuksen purkamisehdot.

(Granlund & Malmi 2004, 141 - 142.)

Jos projektin aloittamisella on kiire, voidaan sopimus jakaa osasopimuksiin. Ensin saatetaan projekti alkuun tekemällä sopimus alkuvaiheesta. Seuraavaksi keskitytään projektin loppuosan kattavaan sopimukseen. Näin vältetään kiireessä tehdystä sopimuksesta aiheutuneet virheet ja puutteet. (Kalliala & Kaskela 2005.)

3.6 Käyttöönotto ja ylläpito

Asiakkaan ja toimittajan tehtävät on käyttöönottovaiheessa oltava selvillä. Molempien roolit on mainittu jo sopimuksessa, ja niiden toteutumista on seurattava. Toimittajan tehtävinä voi olla esimerkiksi ohjelmiston ja laitteiston toimitus, näiden asennus, koulutus ja käyttäjätuen antaminen. Lisäksi seurataan aikataulun noudattamista ja toteutumista. (Kalliala & Kaskela 2005.)

Käyttöönotto on suunniteltava ja organisoitava huolellisesti. Uuteen ohjelmistoon siirtyminen voidaan hoitaa neljällä tavalla:

Pilotoinnissa vain yksi organisaation osa ottaa ohjelmiston käyttöön. Pilottiyksikön koekäytön kautta opitaan virheistä ja niitä osataan jatkossa varoa. Käyttöä laajennetaan kokeilun jälkeen vähitellen organisaation muihin osiin.

Rinnakkaisen siirtymän tarkoitus on käyttää uutta ja vanhaa ohjelmaa rinnakkain tietyn ajanjakson ajan. Molempia ohjelmia käytetään täyspainoisesti, kunnes vanhasta päätetään luopua.

Vaiheittainen siirtymä tarkoittaa käyttöönottoa, jossa uuden ohjelman käyttö lisääntyy asteittain vanhan ohjelmiston käytön vähentyessä.

Suorassa siirtymässä (Big Bang) vanha ohjelmisto korvataan uudella ilman välivaiheita. Siirtyminen hoidetaan yleensä esimerkiksi viikonlopun aikana käyttökatojen välttämiseksi.

(Granlund & Malmi 2004, 142 - 143.)

Käyttöönottovaiheessa pidetään mukana kaikki ohjelmiston kanssa työskentelevät henkilöt, ei pelkkä hankintatyöryhmä. Tulevien käyttäjien kommentit ovat tärkeitä, ja

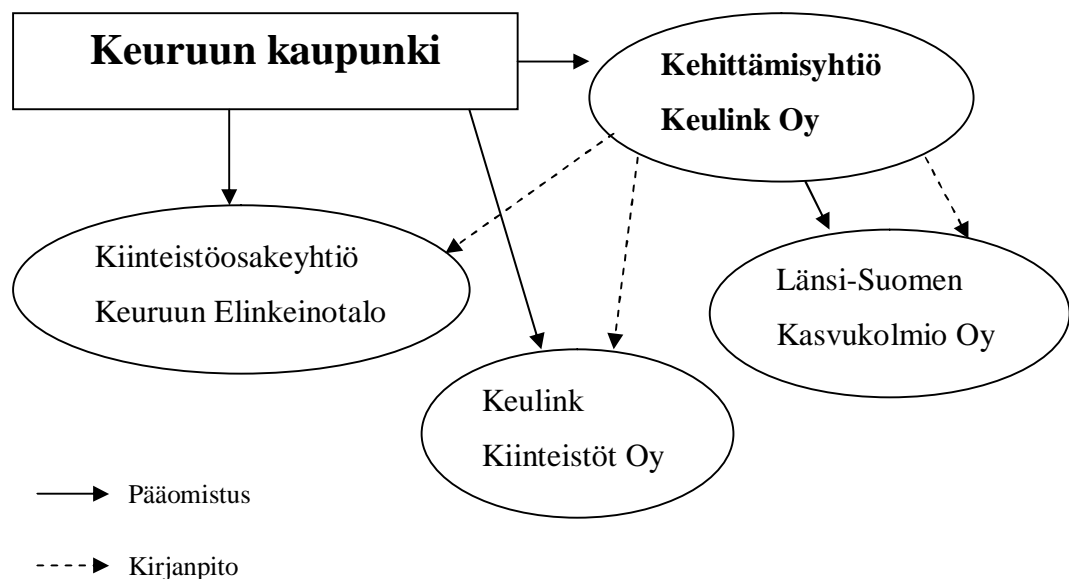
samalla saadaan kaikki työntekijät mukaan koulutukseen. Käyttäjien koulutus kuuluu, tehdystä sopimuksesta riippuen, yleensä toimittajalle. Koulutukseen kannattaa panostaa, ettei uusi järjestelmä mene hukkaan osaamisen puutteen vuoksi. (Kalliala & Kaskele 2005.)

Taloushallinto-ohjelmiston hankinta ei ole kertaluontoinen tapahtuma. Valmisohjelmiston ostaneen yrityksen on hankinnan jälkeen itse huolehdittava lisensseistä, päivityksistä ja tietoturvasta, jollei ylläpitoa ole ulkoistettu. Huono lisenssien hallinta voi koitua yritykselle kalliiksi. Lisenssien hallinta helpottuu, jos ohjelmistohankinnat keskitetään yhdelle toimittajalle. Päällekkäisyyksien ja väärinkäsitysten syntymisen ehkäisemiseksi kannattaa myös ohjelmistolisenssien hoito antaa vain yhden henkilön vastuulle. Kaikista käytetyistä toimittajista, hankituista ohjelmistoista ja lisensseistä on hyvä tehdä luettelo. (Mt.)

4 HANKINTAPROSESSIN TOTEUTTAMINEN

4.1 Kehittämissyhtiö Keulink Oy

Kehittämissyhtiö Keulink Oy on Keuruun seutukunnan elinkeinoyhtiö. Sen yhteydessä toimii kolme muuta yritystä: Keulink Kiinteistöt Oy, Länsi-Suomen Kasvukolmio Oy ja Kiinteistöosakeyhtiö Keuruun Elinkeinotalo. Nämä yritykset muodostavat Keulink-ryhmän (ks. kuvio 3). Keuruun kaupunki omistaa suurimman osan Keulinkistä, Kiinteistöt Oy:stä ja Elinkeinotalosta. Yritykset eivät muodosta konsernia. Vuonna 2006 ryhmän liikevaihto oli hieman alle 2 000 000 € Työntekijöitä satunnaiset työntekijät mukaan lukien oli 24. Kehittämissyhtiö Keulink Oy hoitaa koko ryhmän taloushallinnon. (Keulink vuosikertomus 2006, 4 – 15.)

KUVIO 3: Keulink-ryhmän rakenne

Kehittämissyhtiö Keulinkin toiminta-ajatuksena on

- vahvistaa ja monipuolistaa seutukunnan elinkeinorakennetta
- kehittää seutukunnan pk-yritysten kilpailukykyä ja vetovoimaisuutta
- parantaa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä
- hoitaa pk-yritysten neuvontaa ja hanketoimintaa
- kehittää eri toimijoiden välistä yhteistyötä.

Keulink Kiinteistöt Oy rakennuttaa ja ylläpitää toimitiloja teollisuus- ja tuotannollisille yrityksille. Isännöinti-, kiinteistönhuolto- ja muut palvelut ostetaan ulkopuolisilta tahoilta. Keuruun Elinkeinotalo on Keuruun elinkeinotalon rakentamista varten perustettu yhtiö. Länsi-Suomen Kasvukolmio Oy on yritys, joka hallinnoi alueen metalliteollisuuden kehittämissuunnitelmaa. Kasvukolmio työllistää hankkeen projektipäällikön, muut palvelut yritys ostaa Keulinkiltä. (Mt. 4 – 15.)

4.2 Nykyisen tilanteen kartoittaminen

Projekti käynnistettiin tutustumalla yrityksessä vallitsevaan tilanteeseen tekemällä tarvekartoitus. Tarvekartoitusprosessi jaettiin Kallialan ja Kaskelan (2005) määrittelemään kolmeen eri vaiheeseen: tavoitteiden määrittely, tarpeiden tunnistus ja tarvekartoituksesta jalostettavat vaatimukset.

Tavoitteiden määrittely

Ohjelmiston vaihdon tavoitteet ja tarpeet määritettiin haastattelemalla Keulinkin hallintojohtaja Taru Kujanpäättä ja kirjanpitäjä Terhi Rajalaa. Ohjelmisto vaihdetaan, koska vanha ohjelmisto on vanhanaikainen ja teettää runsaasti ylimääräistä työtä. Vanhan ohjelmiston viat, kuten monet kirjaamista hidastavat seikat sekä reskontran ja kirjanpidon yhteistoiminnan puute, on saatava paikattua. Uusi ohjelmisto helpottaisi ja nopeuttaisi työskentelyä ja tätä kautta parantaisi tehokkuutta. Myös asiakkuuden- ja projektinhallintaan tarvitaan tulevaisuudessa paremmat työkalut.

Tarpeiden tunnistus

Hallintojohtaja Taru Kujanpää esitti vaatimukset ohjelmiston hintarajoituksista sekä tarvittavista laajennusmahdollisuuksista. Uuden ohjelmiston hankintahinnan toivottiin jäävän alle kymmenen tuhannen euron. Hintarajaa ei kuitenkaan pidetty ehdottomana, koska kustannukset jakaantuvat kuitenkin kaikille neljälle Keulink-ryhmän yritykselle. Ensisijaisen tärkeää on saada toimiva ohjelmisto.

Varsinainen ohjelmistoa koskeva tarvekartoitus tehtiin haastattelemalla Keulink Oy:n kirjanpitäjä Terhi Rajalaa (2007). Koska Rajala on ohjelmiston ainoa käyttäjä, kaikki käytäntöä koskevat tarpeet voitiin tiedustella häneltä. Haastattelussa perehdyttiin vanhaan järjestelmään, sen puutteisiin ja vahvuuksiin sekä tulevan järjestelmän tarpeisiin ja toiveisiin.

Kehittämisyhtiö Keulink Oy hoitaa kaikkien neljän Keulink -ryhmään kuuluvan yrityksen kirjanpidon, palkanlaskennan ja reskontrat WM-Datan Unikko-ohjelmalla (versio 7.9a). Ohjelmistolla on vain yksi käyttäjä, joka hoitaa toiminnot yhdeltä työasemalta. Tilinpäätökset ja tase-erittelyt tehdään Excelillä ja Wordilla. Laskujen maksu hoidetaan toistaiseksi Solo- pankkiohjelmalla, mutta OpusCapitaan vaihtoa harkitaan.

Unikko on Dos-pohjainen, vanha ja hidaskäyttöinen ohjelmisto. Käyttöliittymä ei tunnista hiirtä, joten kaikki toiminnot tehdään näppäimistöllä. Kirjanpidon, palkanlaskennan ja reskontrien välillä ei ole yhteistoimintaa, joten kaikki tositteet on syötettävä kahdesti. Ohjelmassa ei ole ALV-automatiikkaa, ALV on syötettävä erillisenä vientinä. Kirjanpitokoneena on Fujitsu Siemens-pöytäkone (Win XP sp2, Intel 2,6GHz, 512Mb muisti, 40 GB kovalevy). Koneessa on internetyhteys sekä verkko-yhteys yrityksen muihin koneisiin palvelinkoneen välityksellä. Tiedostojen varmuuskopiointi hoidetaan verkon kautta. Uutta kirjanpitoon käytettävää tietokonetta ollaan tarpeen mukaan hankkimassa.

Keulink-ryhmän toimintaan kuuluu olennaisena osana useat erilaiset projektityöt. Laskut on jaettava projekteittain, palkat muodostuvat suoraan projekteilta. Rahoittajille on laadittava tarkat laskelmat projektille käytetyistä varoista. Unikko-ohjelmiston

puutteellisesta kustannuspaikkalaskennasta johtuen projektijako tuottaa paljon ylimääräistä työtä.

Tarvekartoituksesta jalostettavat vaatimukset

Rajalan haastattelun pohjalta ja osittain myös uusiin ohjelmistoihin tutustumisen kautta koottiin lista uuden ohjelmiston tarpeista. Ohjelmistodemoihin tutustuttaessa havaittiin hyödyllisiä ominaisuuksia, joita tarvekartoituksessa ei vielä huomioitu. Seuraavan vaatimuslistan pohjalta laadittiin myös myöhemmin lähetetyt tarjouspyynnöt.

Uuden ohjelmiston vaatimukset ja toiveet:

- Uusi ohjelmisto sisältää kirjanpidon, palkanlaskennan ja myynti- sekä ostoreskontran.
- Ohjelmistolta vaaditaan vain nämä neljä osiota, muista ei makseta. Kaikki ylimääräiset ja yrityksen käytön kannalta turhat osiot on pyrittävä karsimaan.
- Kirjanpitoon, myyntireskontraan ja ostoreskontraan syötetään kaikkien neljän yrityksen tietoja. Palkanlaskentaa käyttää vain Keulink Oy.
- Palvelua tulee käyttämään vain yksi käyttäjä, Kehittämisyhtiö Keulink Oy:n kirjanpitäjä. Ohjelmisto asennetaan vain yhteen työasemaan, koska käyttäjiä on vain yksi. Yritys siirtyisi mielellään käyttämään uutta ohjelmistoa ASP-ympäristössä.
- Projektitöitä varten kaikissa osioissa on oltava mahdollisuus käyttää kustannuspaikkoja.
- Niin kirjanpidosta, palkanlaskennasta kuin reskontrastakin on saatava vaivattomasti tarvittavat peruseräraportit.
- Pankkiyhteyden ja TYVI -palvelun tuet ovat pakolliset.
- Eri osioiden välinen yhteistoiminta on tarpeen, jotta saadaan eliminoitua turhat työvaiheet. Kirjanpidon pitää toimia yhteydessä palkanlaskentaan ja reskontriin.
- Keulink harkitsee nykyisen Solo -pankkiyhteyden vaihtoa OpusCapitaan, ja uuden ohjelmiston on oltava yhteensopiva sen kanssa.
- Kaikkien osioiden raportit pitää saada siirrettyä Excelin ja Wordin.

- Kirjanpidossa mahdollisuus laskusääntöjen käyttöön (ts. laskusta syötetään vain summa, laskusääntö tekee prosenttijaon eri kustannuspaikoille ja tileille) on toivottavaa.
- ALV-automatiikan pitää toimia.
- Palkanlaskentaohjelmalla lasketaan noin 20 vakituisen ja satunnaisen työntekijän palkat ja matkakulut. Työntekijöiden palkat muodostuvat projekteittain, joten kustannuspaikkalaskenta on pakollinen. Myös palkanlaskennassa on oltava TYVI- ja pankkiyhteystuki.
- Siirtymisvaiheen on oltava vaivaton. Tilikartat ja vanhan ohjelmiston tiedot on pystyttävä kopioimaan.
- Ohjelmiston tulee olla helppokäyttöinen ja selkeä oppia.
- Ohjelmaan on pystyttävä tutustumaan ennen käyttöönottoa.
- Uuden ohjelmiston vuositason kustannukset tulee olla tarkasti eriteltyinä. Myös palvelujen ja neuvonnan hinnoittelu on oltava selkeää.

4.3 Ohjelmistovaihtoehtoihin tutustuminen

Ohjelmistojen toimittajia alettiin kartoittaa heti toimeksiannon selvittyä. Suurin osa toimittajista löytyi Internet-hakukoneen kautta. Kaksi löytyi Töllin (2004) opinnäytetyöstä, yksi oli Keulinkin vanhan ohjelmiston toimittaja. Tutkija jätti yhteydenotto-pyyntöt 14 toimittajalle sähköpostitse tai internetsivujen kautta. Näistä 11 vastasi. Kuusi toimittajaa lähetti kokeiltavan demon, neljä toimitti pelkät ohjelmistoesitteet. Yksi tarjoutui esittelemään ohjelmistoaan Keulink Oy:n toimistossa. Niihin kolmeen toimittajaan, jotka eivät vastanneet yhteydenottopyyntöön, ei otettu jatkoyhteyksiä. Osa piti säännöllistä yhteyttä sähköpostitse ja puhelimitse sekä vastaili tarkentaviin kysymyksiin. Muutama toimittaja lähetti esitteet tai demon, mutta ei pitänyt jatkoyhteyttä.

Kaikkiin saapuneisiin demoihin ja esitteisiin tutustuttiin sitä mukaa, kun ne saapuivat. Lähetetyt demot helpottivat ohjelmistoihin tutustumista. Demon avulla oli helppo todeta, miellyttikö käyttöliittymä ja löytyikö ohjelmistosta tarvittavia ominaisuuksia. Ilman erillisiä esitteitä saapuneisiin demoihin oli kuitenkin vaikeampi perehtyä, koska

kaikki toiminnot piti löytää itse. Pelkistä esitteistä kävi kohtalaisesti ilmi ohjelmiston ominaisuudet mutta niistä ei saanut tuntumaa käyttöliittymään. Tutustumisvaihtoehtoista paras oli ehdottomasti ohjelmistoesittely. Esittelijälle oli mahdollista esittää kysymykset suoraan ja ohjelmasta sai hyvän yleiskuvan.

Perusominaisuuksien, kuten TYVI- yhteensopivuuden, kustannuspaikkalaskennan ja laskusääntöjen puuttuminen sekä käyttöliittymän hankaluus pudottivat neljä ohjelmistoa jatkosta. Hintaa ei tässä vaiheessa otettu mitenkään huomioon. Ohjelmistoista valittiin kahdeksan parasta, ja näiden toimittajille lähetettiin tarkennetut tarjouspyynnöt.

4.4 Tarjouspyyntö

Tarjouspyynnöt (ks. liite 1) lähetettiin kahdeksasta ohjelmistosta: Sonet, Nova, Econet, Lemonsoft, Balanssi, ProCountor, DL Prime 2000 ja Asteri. Econetillä ja Novalla oli sama toimittaja, mutta näistä ohjelmistoista laadittiin silti erilliset tarjouspyynnöt. Tarjouskilpailun ulkopuolelle jääneille ilmoitettiin, ettei heidän tuotteestaan tehdä tarjouspyyntöä. Tarjouspyynnöt lähetettiin maanantaina 29.10.2007. Perille saapumisen varmistamiseksi ne lähetettiin sekä sähköpostitse että postitse. Kaksi viikkoa katsottiin olevan riittävän pitkä aika tarjouksen tekemiseen, ja tarjousaikaa annettiin 15.11.2007 asti. Tarjouspyynnön laatimisen apuna käytettiin Töllin (2004) opinnäytetyössä käytettyä tarjouspyyntöä, Kallialan ja Kaskelan (2005) tarjouspyyntömallia ohjelmistohankinnasta sekä Keulinkin omaa tarjouspyyntömallia.

Tarjouspyyntö aloitettiin yrityksen yleiskuvauksella. Yleiskuvauksessa kerrottiin Keulink-ryhmän liikevaihto ja työntekijöiden määrä sekä tietoja yrityksen nykyisestä taloushallinto-ohjelmistosta ja laitteistosta. Järjestelmävaatimus-osioon eriteltiin tarkartoituksen perusteella tarpeet, vaatimukset ja toiveet uudesta ohjelmistosta. Tarjouksen antamisesta, aikatauluista ja hinnoittelun erittelystä annettiin ohjeet. Mukaan liitettiin myös tarjousten arviointikriteerit ja niiden painoarvot. Tarjouspyynnön lopussa pidätettiin oikeus olla hyväksymättä yhtään jätetyistä tarjouksista.

4.5 Tarjousten vertailu

Kaikki pyydetty tarjoukset saapuivat ennen määräajan umpeutumista, kaksi tarjousta tosin viimeisenä sallittuna päivänä. Tarjousten vertailu aloitettiin 15.11.2007 aamulla kaikki tarjoukset yhtäaikaista. Tarjouksia verrattiin ensin lähetettyyn tarjouspyyntöön ja katsottiin, oliko tarjouksissa mainittu kaikki halutut kohdat. Vain kaksi tarjousta oli laadittu suoraan vastaamaan tarjouspyyntöön, muut olivat selvästi yritysten omien standardikaavojen mukaisesti tehtyjä. Useisiin haluttuihin tietoihin jouduttiin etsimään tarkennuksia yritysten esitteistä, demoilta ja internetsivuilta. Joihinkin tarjouksiin jouduttiin pyytämään tarkennuksia sähköpostitse.

4.5.1 Vertailukriteerit

Ohjelmistoja vertailtiin niiden *ominaisuuksien, hinnan, käytettävyyden ja laajennusmahdollisuuksien* mukaan. Kriteerit pisteytettiin annettujen painoarvojen mukaan. Kriteerit ja niiden painotukset määriteltiin yhdessä Keulinkin henkilöstön kanssa ja ilmoitettiin jo tarjouspyynnöissä. Valintakriteereistä tärkeimpänä (painoarvo 50 %) pidettiin ohjelmiston ominaisuuksia ja niiden soveltuvuutta Keulinkin tarpeisiin. Ohjelmiston hinnan sekä käytön sujuvuuden painoarvot olivat molemmat 20 %. Ohjelmiston laajennusmahdollisuudelle projektin- ja asiakkuudenhallinnalla annettiin 10 % painoarvo, koska Keulink uusi tulevaisuudessa myös nämä osiot. Vertailua tehtiin myös painottamalla enemmän hintaa ominaisuuksien sijaan, koska lähes kaikki ohjelmat täyttivät ominaisuusvaatimukset. Seuraavissa kohdissa on esitelty tarkemmin arviointikriteereiden pisteytys.

Ominaisuudet ja sopivuus

Ominaisuuksien painoarvo vertailussa oli 50 %. Tarjouspyynnössä esitetyistä ohjelmistovaatimuksista laadittiin lista (ks. liite 2), johon tarjouksia verrattiin. Listaa täydennettiin muutamilla tarvekartoituksesta pois jääneillä kohdilla, kuten verkkolaskun käytöllä ja laskujen luvulla viivakoodista. Kahta lukuun ottamatta kaikki ohjelmistot täyttivät tarjouspyynnössä esitetyt vaatimukset, ja yhtä lukuun ottamatta kaikki olisi-

vat olleet ominaisuuksiensa puolesta hyviä valintoja Keulinkille. Tästä syystä ratkaisevat erot syntyivät muissa arviointiosuuksissa.

Hinta

Hinnan painoarvo vertailussa oli 20 %. Hinnoittelutaulukkoon koottiin tarjousten mukaiset hinnat. Huomioon otettiin lisenssien hinnat, vuosittaiset ylläpitokustannukset ja käyttöönoton hinta. Lisenssien hinnat vaihtelivat huomattavasti. Vuosittaiset ylläpitokustannukset vaihtelivat muutamasta sadasta eurosta muutamaan tuhanteen euroon. Toimittajat ilmoittivat vaihtelevia arvioita käyttöönoton kestosta, joten jokaisesta ohjelmasta laskettiin asennuksen sekä kahden päivän koulutuksen hinta.

Vertailun helpottamiseksi hinnoista laskettiin muun muassa seuraavia tunnuslukuja: ensimmäisen vuoden yhteiskustannukset, viiden vuoden yhteiskustannukset sekä viiden vuoden keskimääräinen vuosikustannus. Näistä tunnusluvuista muodostettiin taulukko, josta on helppo vertailla ohjelmistojen kustannuksia. Ohjelmistot jakaantuivat viiden vuoden yhteiskustannusten perusteella kolmeen eri hintaluokkaan: alle 10 000€, alle 15 000€ ja yli 20 000€ ohjelmistot. Edullisimman ja kalleimman ohjelmiston hintaero oli moninkertainen.

Käytön sujuvuus

Käytön sujuvuuden painoarvo vertailussa oli 20 %. Käytön sujuvuus ja helppous oli tärkeä osa ohjelmiston valintaa. Tämän alueen arviointiin osallistui tutkijan lisäksi myös Keulinkin kirjanpitäjä. Arvioinnit tehtiin vasta vertailun loppuvaiheessa, johon valittiin kolme parasta ohjelmistoa. Ohjelmistojen demoihin tutustuttiin aiempaa tarkemmin. Käytön sujuvuuteen vaikuttivat käyttöliittymän helppous ja miellyttävyys, kirjausten vaivattomuus sekä ohjelmiston osien välisten yhteyksien toiminta.

Laajennusmahdollisuudet

Laajennusmahdollisuuksien painoarvo vertailussa oli yhteensä 10 %. Keulink hankkii tulevaisuudessa ohjelmat projektin- ja asiakkuudenhallintaan. Taloushallinto-ohjelmiston laajennusmahdollisuudet näillä sovelluksilla katsottiin tästä syystä edulliseksi. Varsinkin projektinhallinnalla laajentaminen saattaa tapahtua lähitulevaisuudessa,

joten sille annettiin näistä kahdesta suurempi painoarvo. Viidessä hintavertailun kahdeksasta ohjelmistosta oli mahdollisuus näihin laajennuksiin.

4.5.2 Tarjoukset ohjelmistottain

Seuraavassa luvussa esitellään tarjoukset ohjelmistoittain. Kaikki toimittajat eivät antaneet lupaa hintatietojensa julkaisuun, joten yhdenkään ohjelmiston tietoja ei anneta julki. Täysin tasapuolisen hintavertailun tekeminen oli vaikeaa, koska toimittajat ilmoittivat käyttöönoton kestoksi erilaisia aikoja.

Viidestä ohjelmistosta saatiin tarjoukset ASP-mahdollisuuden käytöstä, mutta kaikissa tapauksissa ratkaisu olisi tullut huomattavasti normaalia lisenssien hankintaa kalliimmaksi. Vaikka ASP-ratkaisu olisikin helppohoitoisuudessaan kiinnostava vaihtoehto, katsottiin se turhan kalliiksi ja jätettiin tässä vaiheessa pois vertailusta.

Asteri / Atsoft Oy Mäkinen

Atsoft Oy on toiminut vuodesta 1987, päätuotteenaan Asteri-ohjelmisto. Käyttäjiä ohjelmistolla on yli 5000, joista pieniä tilitoimistoja on yli 1000. Keulinkille tarjottu ohjelmisto koostui kirjanpidosta, palkanlaskennasta, laskutuksesta ja ostoreskontrasta. Laskutus-osio sisälsi myyntireskontran. Laajennusmahdollisuuksina Atsoft Oy esitti työajan seuranta-osaa, pankkiyhteysohjelmaa sekä laskutuksen lisäosaa, joka sisältää muun muassa läheteohjelman ja sähköisen laskutuksen. Laajennus projektin- tai asiakkuudenhallintaan ei ole mahdollista.

Asterin oli vertailun edullisin ohjelmisto sekä lisensseiltään että yhteiskustannuksiltaan. Maksullinen ylläpitosopimus kattaa ohjelman päivitykset ja neuvontapalvelun. Atsoft Oy suosittelee ohjelmiston asentamista ja käyttöönottoa yrityksen tehtäväksi, mutta tarjoaa tarvittaessa koulutuspäivän asiakkaan luona. Hintoihin sisältyy kahden kuukauden mittainen aloitustukijakso. Laajemmista asennus- ja käynnistystukitehtävistä veloitetaan lisämaksu. ASP-palvelua Atsoft ei tarjoa.

Alhaisesta hinnastaan huolimatta Asterista löytyivät kaikki tarvittavat ominaisuudet, ainakin jossain muodossa. Kirjanpitoon voi tehdä laskusääntöjä Excelillä ja kopioida

ne ohjelmistoon. Keulinkille tärkeä kustannuspaikkatoiminto on virhealtis, koska kustannuspaikka-kenttään voi kirjoittaa mitä tahansa. Vaikka laajennusmahdollisuudet puuttuvat, edullisuus ja riittävät ominaisuudet veivät Asterin loppukilpailuvaiheeseen. Referenssiyritykset, joilta tiedusteltiin käyttäjäkokemuksia, pitivät Asteria helppokäyttöisenä ja hintaansa nähden hyvänä ohjelmistona. Useat käyttäjät kehuivat neuvontapalvelun käyttäjäystävällisyyttä ja nopeutta. Käyttöliittymä vaikutti tutkijan mielestä sekavalta ja vaikeakäyttöiseltä, mutta käyttäjien mukaan ohjelmiston käyttö on sujuvaa. Yritykset, joihin otettiin yhteyttä, olivat pieniä ja käyttäneet Asteria 90-luvulta saakka.

Balanssi / Suonentieto Oy

Suonentieto Oy on toiminut ohjelmistovalmistajana yli kymmenen vuotta. Yrityksen taloudellinen luokitus on erittäin vakaa (AAA). Ohjelmistolla on yli 10 000 käyttäjää. Balanssi-ohjelmistosta Keulinkille tarjottiin kirjanpitoa, laskutusta (sisältää myyntireskontran), ostoreskontraa ja yrityspalkanlaskentaa. Kuten Asterissa, Balanssissaakaan ei ole laajennusmahdollisuutta projektin- ja asiakkuudenhallintaa.

Balanssin lisenssit ja yhteiskustannukset olivat vertailun toiseksi edullisimmat. Maksulliseen ylläpitoon sisältyvät päivitykset ja ilmainen neuvontapalvelu. Suonentieto Oy tarjoaa asennusta ja aloituskoulutusta, muttei esittänyt tarjouksessa arviota koulutuksen kestosta. Tietojen siirron vanhasta ohjelmistosta veloitetaan lisämaksu. ASP-palvelun mahdollisuutta Balanssissa ei ole.

Balanssi oli toinen vertailun ohjelmista, joka ei täyttänyt kaikkia tarjouspyynnön vaatimuksia. Pahimpana puutteena pidettiin kustannuspaikkalaskennan puuttumista palkanlaskennasta sekä laajennusmahdollisuuksien suppeutta. Balanssissa ei myöskään ole kirjanpidon laskusääntö-toimintoa. Balanssin käyttöliittymä vaikutti demon perusteella varsin selkeältä. Ohjelmisto vaikutti kuitenkin suhteellisen hyvältä ja edulliselta vaihtoehdolta ilman mainittuja puutteita.

DL Prime 2000 / DL Software

DL Software Oy on vuonna 1982 perustettu, taloudellisesti erittäin vakaa yritys (AAA -luokitus). Yritys toimii kansainvälisesti ja sillä on konttorit Vaasassa ja Tuk-

holmassa. DL Software tarjosi tarjouspyynnön mukaista ratkaisua (kirjanpito, palkanlaskenta, reskontrat).

DL Softwaren lisenssit ja vuosittainen ylläpito olivat vertailun keskiarvoa korkeammat. Maksullinen ylläpito sisälsi päivitykset ja neuvontapalvelun. Koulutuspäivät sekä tietojen siirto vanhasta ohjelmistosta hinnoiteltiin erikseen ja niihin lisätään verohallinnon ohjetta korkeammat matkakulut. ASP-palveluun oli mahdollisuus lisämaksusta.

DL Prime 2000, kuten kaikki muutkin kalliimmat ohjelmistot, täytti kaikki tarjouspyynnössä esitetyt ominaisuusvaatimukset. Jotkut osiot, varsinkin palkanlaskenta, vaikuttivat liian laajoilta Keulinkin käyttöä ajatellen. Myös laajennusmahdollisuudet olivat kattavat. Ohjelmiston käytettävyyteen ei voitu tutustua, koska yritys ei lähettänyt koekäyttöön tarkoitettua demoa.

Econet Pro/ Visma Software

Visma Software on osa pohjoismaista, noin 2500 henkeä työllistävää Visma-konsernia. Suomessa Visma työllistää noin 280 henkilöä ja palvelee noin 15 000:ta asiakasta. Data Group Jyväskylä tarjosi Keulinkille taloushallinnon pakettia, joka sisälsi kirjanpidon, laskutuksen, myyntireskontran, ostoreskontran ja palkanlaskennan.

Econetin lisenssien, yhteiskustannusten ja vuosittaisen ylläpidon hinnat olivat vertailun keskiluokkaa. Maksulliseen ylläpitoon sisältyi päivitykset ja maksullinen neuvontapalvelu. Tekemällä palvelusopimuksen, käyttöönsä saa ilmaisen neuvontapalvelun sekä veloituksettoman kurssin ohjelmiston pääkäyttäjälle. Erillisen asennuksen ja aloituskoulutuksen hinnoittelua tarjouksessa ei ollut, joten vertailussa käytettiin Novan (myös Visma Softwaren ohjelmisto) asennuksen hintoja. Econet Pro:n mukana toimitetaan asennusohje, jonka avulla asentamisen pitäisi onnistua. Tarvittaessa voidaan käyttää Visma Softwaren asennuspalvelua. Econetista tarjottiin myös ASP-palvelua, mutta sen hinta tässä tapauksessa olisi lähes kaksinkertainen normaalisovellukseen verrattuna.

Visma Softwaren Econet ja Nova olivat hyvin samankaltaiset ja samanhintaiset ohjelmistot. Econet sisälsi kaikki tarvittavat ominaisuudet. Molemmat soveltuisivat tutkijan mielestä erittäin hyvin Keulinkin käyttöön, mutta Econetin suppeat laajennusmahdollisuudet pudottivat sen jatkosta.

Nova / Visma Software

Nova on Econetin tapaan Visma Softwaren ohjelmisto. Tarjottuun vaihtoehtoon kuuluivat kirjanpito laajennuksineen, reskontrat (sisältää laskutuksen) ja palkanlaskenta

Novan lisenssien, yhteiskustannusten ja ylläpidon hinnat olivat vertailun keskiluokkaa. Maksulliseen ylläpitosopimukseen kuuluu veloituksettomat ohjelmistopäivitykset, ilmainen Internet-tukipalvelu ja 30 minuuttia ilmaista puhelintukea kuukaudessa. Käyttöönottopalveluista laskutetaan päivätaksa ja matkakorvaukset. Matkakorvauksista laskutetaan verohallinnon ohjesääntöä enemmän. Myös tietojen siirto vanhasta ohjelmistosta on hinnoiteltu erikseen. ASP-vaihtoehto olisi jonkin verran tarjottua normaalia vaihtoehtoa kalliimpi.

Nova oli toinen loppukilpailuun selvinnyt ohjelmisto. Novassa, kuten Econetissäkin, oli kaikki tarvittavat ominaisuudet. Novan käyttöliittymä ja laajennusmahdollisuudet olivat vertailun parhaimmista. Nova soveltuisi tutkijan mielestä erinomaisesti Keulinkin käyttöön.

Lemonsoft / Lemonsoft Oy

Lemonsoft Oy on Novan entisen pääsuunnittelijan uusi yritys. Ohjelmiston ensimmäinen versio julkaistiin vuonna 2006. Tarjouksen Keulinkille lähetti Keuruulainen Lemonsoftin myyntiedustaja Tmi QPappa. Tarjoukseen kuului kirjanpito, reskontrat, laskutus ja palkanlaskenta.

Tmi QPapan tarjoaman paketin lisenssit, yhteiskustannukset ja ylläpitomaksut olivat hieman vertailun keskiarvoa alhaisemmat. Maksullinen ylläpitosopimus sisältää uudet ohjelmistoversiot sekä veloituksettomat neuvontapalvelut. Käyttöönottopalveluista laskutetaan erikseen, matkakuluista tarjouksessa ei ollut mainintaa. ASP- vaihtoehdosta ei osattu tarjouksessa kertoa.

Lemonsoft oli yksi kolmesta loppukilpailuvaiheeseen päässeestä ohjelmistosta. Lemonsoft täytti ominaisuusvaatimukset lukuun ottamatta kirjanpidon laskusääntöä, joka on kuitenkin tulossa loppuvuodesta. Ohjelmiston käytettävyys ja ulkoasu miellyttivät erityisesti, mutta hieman viallinen demoversio herätti epäilyksiä. Ohjelmiston laajennusmahdollisuudet olivat hyvät. Lemonsoftin myyntiedustaja oli uusi, eikä hallinnut ohjelmaa kokonaisuudessaan. Ohjelmiston varsinainen kouluttaja ei tulisi Tmi QPapasta, vaan jostain muusta Lemonsoftin toimipisteestä. Koska myös Lemonsoft on nuori yritys, ei sille ole vielä muodostunut suurta käyttäjäkuntaa. Referenssiyritysten käyttäjäpalautteet olivat positiivisia.

ProCountor / ProCountor International Oy

ProCountor International Oy on perustettu vuonna 2001. Yrityksellä on tällä hetkellä noin 700 yritysasiakasta, joista suurin osa on pieniä 1-20 työntekijän yrityksiä. ProCountor erosi vertailun muista yrityksistä. Kirjanpito oli täysin automatisoitu, eikä perinteistä manuaalista kirjanpitoa tarvinnut tehdä: reskontriin ja palkanlaskentaan kirjatut tositteet siirtyvät automaattisesti kirjanpitoon. ProCountor oli myös vertailun ainoa pelkästään ASP-ympäristössä toimiva ohjelmisto.

Koska ProCountor on vuokrattava ohjelmisto, lisenssimaksuja ei makseta. Hinnoittelu perustuu tehtyihin vienteihin, jotka on hinnoiteltu tapauskohtaisesti. Ohjelma tarjottiin ilmoitettujen kuukausittaisten vientimäärien perusteella. Hintaan sisältyi päivitykset, varmuuskopioinnit, asennukset ja neuvontapalvelut. Aloituskoulutuksesta veloitetaan erikseen.

Keulinkin tapauksessa ProCountor oli kallis ja liian hyvin varusteltu. Pakettiin kuului kiinteitä, Keulinkin käyttöä ajatellen tarpeettomia ominaisuuksia.

Sonet / WM-Data

WM-Data on jo vuonna 1969 perustettu kansainvälinen yritys. Suomessa henkilöstöä on noin 2500, joista noin 50 toimii Sonetin asiantuntijatehtävissä.

Unikko, Keulinkin vanha taloushallinto-ohjelmisto, on WM-Datan tuote. Hintoihin on tästä syystä annettu 20 prosentin alennus. Tarjotun paketin lisenssien ja ylläpidon kustannukset olivat vertailun korkeimpia. Myös yhteiskustannukset olivat keskiarvoa korkeammat. Maksulliseen ylläpitoon sisältyy yleinen ohjelmistokehitys, uudet ohjelmaversiot sekä puhelin- ja Extranet-neuvonta.. Ohjelman toimituskulut ovat kiinteät, käyttöönottopalvelusta laskutetaan päivätaksalla. Sonetin käyttöönottokustannukset arvio poikkeaa muista ohjelmistoista, sillä WM-data arvioi käyttöönottoon kuluva suunnittelu mukaan lukien yhteensä kymmenen päivää. Tämä nostaisi ohjelmiston hintaa huomattavasti.

Sonet täytti kaikki tarjouspyynnössä esitetyt vaatimukset. Myös laajennusmahdollisuudet ovat hyvät. Ohjelmiston demoon ei tutustuttu eikä siitä pyydetty esittelyä, koska Sonet ei korkean hintansa puolesta selviytynyt loppukilpailuvaiheeseen.

4.5.3 Tarjouskilpailun viimeinen vaihe

Kun ohjelmistojen tarjoukset oli saatu käsiteltyä ja pisteytettyä, valittiin parhaat tarkempaan vertailuun. Viimeiseen vaiheeseen tarjouskilpailusta selviytyi kolme ohjelmistoa: Asteri, Lemonsoft ja Nova. Myös viimeisen vaiheen ulkopuolelle jääneistä ohjelmistoista yhtä lukuun ottamatta kaikki olisivat olleet ominaisuuksiensa puolesta Keulinkille soveltuvia.

Näiden kolmen ohjelmiston demoihin tutustuttiin tarkemmin kirjanpitäjän kanssa. Novan edustaja kävi esittelemässä ohjelmistoaan Keulinkin tiloissa, Asterin ja Lemonsoftin demoihin tutustuttiin ilman esittelijää. Lemonsoftin myyntiedustaja toimitti demon, muttei osannut tarkemmin esitellä sitä. Ohjelmistoja testattiin tekemällä erilaisia vientejä kirjanpitoon, reskontriin ja palkanlaskentaan. Lisäksi tutustuttiin tarkemmin kustannuspaikkatoimintoon, raportointiin, ohjelmiston osien välisiin yhteyksiin ja käytettävyyden mukavuuteen yleensä.

Ohjelmistotoimistojen ilmoittamilta referenssiyrityksiltä kysyttiin sähköpostitse ohjelmiston käyttöön liittyviä kysymyksiä. Vastauksia saapui alle kymmenen, ja saatu

palaute oli pääosin positiivista. Asteri sai kahdelta käyttäjältä moitteita epäkäytännöllisestä kustannuspaikkalaskelmasta.

Asteri selviytyi loppukilpailuun hyvän hinta/laatusuhteensa ansiosta. Vaikka Asteri saikin korkeat pisteet ja vaikutti hyvältä vaihtoehdolta hintaansa nähden, ei se tutkijan mielestä olisi tarpeeksi kannattava valinta. Myös projektinhallinnan laajennumahdollisuuden puuttuminen teki Asterista tulevaisuutta ajatellen riittämättömän. Ohjelmiston käytettävyys ei pystynyt vastaamaan Lemonsoftille eikä Novalle.

Lopullinen valinta on tehtävä Lemonsoftin ja Novan välillä. Valinta ei ole kovin helppo, koska ohjelmistojen väliset erot ovat pieniä. Molemmat ohjelmistot sijoittuivat hintavertailussa keskivaiheelle, Lemonsoftin ollessa hieman Novaa edullisempi. Molempien ohjelmistojen laajennumahdollisuudet ovat hyvät, ja molemmat on varustettu jämakällä ja selkeällä käyttöliittymällä. Lemonsoftin pisteitä laskevat laskusäännön puuttuminen, ohjelmistoesittelijän epävarmuus ja demon toimintahäiriöt. Lemonsoft on myös suhteellisen nuori ja kehityksensä alkuvaiheessa oleva ohjelmisto. Nova on hieman kalliimpi, mutta pitkästä kehityksestään ja laajasta asiakaskunnastaan johtuen myös varmempi sijoitus.

Keulink-ryhmän on vuoden 2009 alusta toimitettava tuloslaskelma ja tase Keuruun kaupungille osana sen konsernitilinpäätöstä. Yhteinen taloushallinto-ohjelmisto kaupungin kanssa helpottaisi tätä toimenpidettä. Keuruun kaupunki käyttää ProEconomica-ohjelmistoa, joka on Keulinkin vanhan ohjelmiston Unikon tapaan WM-Datan tuote. ProEconomicaan päätettiin tutustua vasta tutkimuksen loppuvaiheilla. Tämä vaihtoehto sivuutettiin tarjouspyyntövaiheessa, koska WM-Datalta pyydettiin jo tarjousta Sonet-ohjelmistosta. Sonetin tarjous ei kuitenkaan selvinnyt loppukilpailuvaiheeseen, ja Keulinkin johto halusi vielä selvittää mahdollisen yhteistoiminnan kaupungin kanssa.

WM-Datan myyntiedustajan ja kaupungin yhteyshenkilöiden kanssa sovittiin tapaaminen keskiviikoksi 5.12.2007. Tapaamisessa tutustuttiin ohjelmiston ominaisuuksiin, hintoihin ja soveltuvuuteen Keulinkille. Samalla selvitettiin, olisiko mahdollista toimia kaupungin lisenssien alla.

ProEconomica täytti kaikki ohjelmistovertailun vaatimukset. Ohjelmiston käytettävyys vaikutti lyhyesti tutustuttuna kohtalaisen selkeältä, ja sen raportointimahdollisuudet ovat hyvät. Koska Keulink-ryhmän yritykset ovat suurimmaksi osaksi Keuruun kaupungin omistuksessa, ne voisivat veloituksetta käyttää kaupungin ProEconomican moniyrittäjäversiota. Lisensseistä ei tarvitse maksaa. Kaupunki hoitaisi ohjelmiston päivitykset, tietoturvan ja varmuuskopioinnit. Kustannuksia aiheutuisi käyttöönoton toimenpiteistä ja koulutuksista, jotka molemmat ovat hintavertailun keskiluokkaa, sekä kaupungille vuosittain maksettavasta nimellisestä käyttökorvauksesta. Palkanlaskentaan olisi tehtävä muutoksia, jotka myös jonkin verran lisäävät ohjelmiston hintaa. ProEconomican osoittautui kokonaisuudessaan kuitenkin selvästi Lemonsoftia ja Novaa edullisimmaksi.

Koska kaupunki omistaa lisenssit, ohjelmistoja ei saa asentaa Keulinkin tietokoneelle. Ohjelmistoa käytettäisiin ohjelmistovuokrauksen tapaan etäkäyttönä kaupungin tietokoneelta verkon välityksellä. Kaupungin ja Keulinkin välille on jo aikaisemmin rakennettu verkkoyhteys, jonka kaupungin ATK-vastaava katsoi riittävän nopeaksi ohjelmiston etäkäyttöön.

Verrattuna Lemonsoftiin ja Novaan, ProEconomica vaikuttaa Keulinkin tapauksessa parhaalta vaihtoehdolta. ProEconomica on selvästi edellisiä edullisempi, mutta ominaisuuksiltaan vähintään yhtä hyvä. Tulevat muutokset Keuruun kaupungin tilinpäätöksessä puoltavat myös ProEconomican valintaa. Koska lopullisen päätöksen tekee Keulinkin johto, ProEconomicaa tullaan suosittelemaan heille parhaana vaihtoehtona varsinaisen tarjouskilpailun voittaneiden Lemonsoftin ja Novan rinnalla.

Tämä tutkimusprojekti päättyi parhaan ohjelmiston suositteluun, joten hankintaprosessin viimeiset kohdat (sopimuksen tekeminen, ohjelmiston käyttöönotto, ylläpito) jätetään käsittelemättä.

5 POHDINTA

Tutkimus oli erittäin käytännönläheinen, ja vertailun tekeminen oli hyvä tapa perehtyä tarjolla oleviin ohjelmistoihin. Aihe oli helposti rajattavissa ja työn jäsentely oli selkeä tehdä. Hankintaprosessin toteuttaminen oli sujuvaa selkeän prosessien vaiheiden kartoittamisen jälkeen. Tutkimus eteni pohjaten viitekehykseen, joka perustui alan kirjallisuuteen ja aikaisempiin tutkimuksiin.

Vaikka ohjelmistovertailun loppuvaiheessa mukaan tullut ohjelmisto oli selkeästi muita parempi vaihtoehto, ei se vähennä vertailun arvoa Keulinkille. Ilman muihin ohjelmistoihin tutustumista ei olisi ollut pohjaa, johon ProEconomicaa olisi voinut verrata. Kokonaisuudessaan tutkimus onnistui hyvin, koska alussa määriteltyyn tavoitteeseen päästiin. Valitessaan uutta taloushallinto-ohjelmaa keväällä 2008, Keulink käyttää ohjeistuksena tätä tutkimusta. Vaikka aiheesta on tehty jonkin verran aikaisempia vastaavanlaisia tutkimuksia, niiden tuloksia ei olisi voinut hyödyntää tässä tapauksessa. Myös tässä mielessä tämä tutkimus oli tarpeellinen.

WM-Datan ProEconomica valittiin parhaaksi vaihtoehdoksi, koska se täytti kohdeyrityksen tarpeet ja toiveet paremmin kuin muut vertailun ohjelmistoista. Tutkimuksen tuloksia ei voida kuitenkaan yleistää, koska tutkimuksessa etsittiin nimenomaan Keulink-ryhmälle soveltuvaa taloushallinto-ohjelmistoa. Vertailua tekevien yritysten tulee määritellä tarpeensa itse. Tutkimuksen runko soveltuu kuitenkin erittäin hyvin pienten yritysten ohjelmistohankinnan perustaksi.

Tutkimusta voidaan pitää luotettavana, koska ohjelmistoja valittiin tutkimuksen ensimmäiseen vaiheeseen riittävän paljon. Suurin osa ohjelmistoista löydettiin Internetin hakuohjelmien kautta, ja voidaan olettaa, että kaikilla merkittävillä ohjelmistotoimittajilla on internetsivut. Tutkimuksen luotettavuudesta kertoo myös se, että vertailun parhaat ohjelmistot vastaavat hyvin Keulinkin tarpeita ja vaatimuksia. Luotettavuutta vähentää toisaalta se, että vertailun ulkopuolelta tullut ohjelmisto valittiin lopulta voittajaohjelmistoksi.

Hankintaprosessin toteuttamisessa ilmeni joitakin parannettavia kohtia. Laaditussa tarjouspyynnössä olisi voinut kertoa ohjelmiston vaihdon syistä, jotta toimittajat olisivat ymmärtäneet kokonaistilanteen selkeämmin. Puutteellisesta vastausohjeistuksesta johtuen tarjousten lukeminen oli vaikeaa, koska monet tarjoukset noudattivat toimittajan omia standardeja. Vain muutamaiset tarjoukset olivat helppolukuisia, koska niissä oli vastattu suoraan tarjouspyynnöissä esitettyihin vaatimuksiin. Ohjelmistotoimittajille olisi voinut myös ilmoittaa alusta lähtien tarkemmin, kuinka projekti etenee voittajaohjelmiston valinnan jälkeen ja kuka tekee päätöksen ohjelmistovalinnasta. Nämä kohdat olivat kuitenkin vain tutkimusta hankaloittavia, eivät lopputulokseen vaikuttavia puutteita.

Uuden ohjelmiston käyttöönotto Keulinkissä olisi hyvä jatkotutkimuskohde, koska vaihetta ei ole käsitelty tässä tutkimuksessa, eikä prosessi ole vielä tämän tutkimuksen valmistuessa käynnistynyt. Tutkimuksessa voitaisiin käsitellä ainakin sopimuksen tekoa ja ohjelmiston ylläpitoa, ohjelmiston käyttöönottoa vaihe vaiheelta, vanhan ja uuden ohjelmiston käytännön eroja sekä ajankäytön muuttumista kohdeyrityksessä. Koska Keulink todennäköisesti hankkii tulevaisuudessa asiakkuuden- ja projektinhallinnan ohjelmistot, tutkimuksen aiheena voisi olla myös niiden hankinta- ja käyttöönottoprosessit. Myös uusien kirjanpidon osien, kuten sähköisen laskutuksen ja laskujen sisäisen kierrätyksen käyttöönoton mahdollisuuksia ja hyötyjä voitaisiin tutkia.

LÄHTEET

Alvoittu, A. HTM-tilintarkastaja, Keuruun Tilintarkastuspalvelu. Haastattelu 29.1.2008.

Granlund, M. & Malmi, T. 2004. Tietotekniikan mahdollisuudet taloushallinnon kehittämässä. Helsinki. WSOY.

Eskola, A. 2004. PALKKA - Työsuhteen ja palkanlaskennan perusteet. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja Kirjoita. 13 p., osin uud. laitos. Helsinki: Tammi

Ikäheimo, S., Lounasmeri, S. & Walden, R. 2007. Yrityksen Laskentatoimi. Juva: Ws Bookwell Oy.

Kalliala, A. & Kaskela, L. 2005. Tietotekniikan hankinta. Verkkosivut julkaistu 31.5.2005. Viitattu 12.10.2007. <http://www.tieke.fi>, verkkokaveri, teemat, tietotekniikkahankinnat, tietotekniikan hankinta.

Keulink Vuosikertomus 2006. PDF- tiedosto. Viitattu 26.11.2007. <http://www.keulink.fi>, Keulink Oy:n vuosikertomus 2006

Kirjanpidon ABC. Huhtikuu 2007. Viitattu 7.1.2008. <http://www.taloushallintoliitto.fi>, tilitoimistot, kirjanpidon abc

Kirjanpitoasetus. 30.12.1997. Viitattu 21.1.2008. <http://www.finlex.fi>, lainsäädäntö, ajantasainen lainsäädäntö, 1997, kirjanpitoasetus

Kirjanpitolaki. 30.12.1997. Viitattu 21.1.2008. <http://www.finlex.fi>, lainsäädäntö, ajantasainen lainsäädäntö, 1997, kirjanpitolaki

Kollani, J. 2007. Verkkokauppaohjelmistojen vertailu. Opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, liiketalouden koulutusohjelma.

Pk-yritysten uusi määritelmä. 2006. Viitattu 7.1.2008 <http://ec.europa.eu/enterprise>, enterprise policy, EU definition of micro, small and medium-sized enterprises, SME user guide explaining the new SME definition

Rajala, T. Kirjanpitäjä, Kehittämissyhtiö Keulink Oy. Haastattelu 18.10.2007

Siikavuo, J. 2003. Pienyrityksen taloushallinto. Helsinki: Talentum.

Tamminen, R. 1993. Tiedettä tekemään! Jyväskylä. Atena Kustannus Oy.

Tölli, M. 2004. Taloushallinto-ohjelmiston valinta pienyritykselle: Case Enceladus Oy. Opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, liiketalouden koulutusohjelma.

Tölli, M. 2007 Taloushallinto-ohjelmiston valinta pienyritykselle. Case Enceladus Oy. Luento. Jyväskylän Ammattikorkeakoulu, Mankola. 3.10.2007.

Ylä-Jääski, V. 2004. Vuokrasovellukset säästävät joustavasti. MikroPC. 22.1.2004, 44.

Vehkalahti, V. 2006. Ratkaisuvaihtoehtoja ohjelmiston tai sovelluksen sijoituspaikaksi. PDF- tiedosto julkaistu 10.8.2006. Viitattu 12.10.2007. <http://www.tieke.fi>, tuotteet ja palvelut, verkkokaveri, teemat, tietotekniikkahankinnat, tietotekniikan hankinta, ratkaisuvaihtoehtoja ohjelman ja sovelluksen sijaintipaikaksi.

Liite 1: Tarjouspyyntö

Kehittämissyhtiö Keulink Oy
Keuruuntie 12 B 8
42700 KEURUU

TARJOUSPYYNTÖ

1 (3)

26.10.2007

TARJOUSPYYNNÖN KOHDEYRITYKSEN NIMI JA OSOITE

TALOUSHALLINNON OHJELMISTO KEHITTÄMISYHTIÖ KEULINK OY:LLE

Pyydämme Teitä tarjoamaan kokonaisvaltaista ratkaisua taloushallinnon ohjelmistotarpeeseemme. Tarjouspyynnössä kuvataan taloushallintomme nykytila ja esitetään vaatimuksia uudelle ohjelmistolle.

Kohdeyritys

Kehittämissyhtiö Keulink Oy Keuruun seutukunnan kehittämissyhtiö. Sen yhteydessä toimii kolme muuta yritystä: Keulink Kiinteistöt Oy, Länsi-Suomen Kasvukolmio Oy ja Kiinteistöosaakeyhtiö Keuruun Elinkeinotalo. Vuonna 2006 Keulink -ryhmän liikevaihto oli hieman alle 2 000 000€ Työntekijöitä oli satunnaiset työntekijät mukaan lukien 24.

Yrityksen taloushallinnon nykytilanne

Kehittämissyhtiö Keulink Oy hoitaa kaikkien neljän Keulink -ryhmään kuuluvan yrityksen kirjanpidon, palkanlaskennan ja reskontrat WM-Datan Unikko-ohjelmalla (versio 7.9a). Tilinpäätökset ja tase-erittelyt tehdään Excelillä ja Wordilla. Laskujen maksu hoituu toistaiseksi Solo -pankkiohjelmalla, mutta harkitsemme OpusCapitaan vaihtoa.

Kirjanpitokoneena on Fujitsu Siemens -pöytäkone (Win XP sp2, Intel 2,6GHz, 512Mb muisti, 40 GB kovalevy). Koneessa on internetyhteys ja verkkoyhteys yrityksen muihin koneisiin palvelinkoneen välityksellä. Tiedostojen varmuuskopiointi hoidetaan verkon kautta. Olemme hankkimassa uutta kirjanpitokonetta ja toivomme ohjeistusta ohjelmiston laitevaatimuksista.

Ohjelmisto sisältää kirjanpidon, palkanlaskennan ja myynti- sekä ostoreskontran. Kirjanpitoon, myyntireskontraan ja ostoreskontraan syötetään kaikkien neljän yrityksen tietoja. Palkanlaskentaa käyttää vain Keulink Oy. Projektitöitä varten kaikissa osioissa on oltava mahdollisuus käyttää kustannuspaikkoja.

Niin kirjanpidosta, palkanlaskennasta kuin reskontrastakin on saatava vaivattomasti tarvittavat perusraportit. Pankkiyhteyden ja TYVI - palvelun tuet ovat pakolliset. Harkitsemme nykyisen Solo - pankkiyhteyden vaihtoa OpusCapitaan, ja uuden ohjelmiston on oltava yhteensopiva sen kanssa. Kaikkien osioiden raportit pitää saada siirrettyä Excelin ja Wordin.

Kirjanpidon pitää toimia yhteydessä palkanlaskentaan ja reskontriin. Kirjanpidossa mahdollisuus laskusääntöjen käyttöön (ts. laskusta syötetään vain summa, laskusääntö tekee prosenttijaon eri kustannuspaikoille ja tileille) on toivottavaa. ALV-automatiikan pitää toimia.

Palkanlaskentaohjelmalla lasketaan noin 20 vakituisen ja satunnaisen työntekijän palkat ja matkakulut. Työntekijöiden palkat muodostuvat projekteittain, joten kustannuspaikkalaskenta on pakollinen. Myös palkanlaskennassa on oltava TYVI- ja pankkiyhteystuki.

Siirtymisvaiheen on oltava vaivaton. Tilikartat ja vanhan ohjelmiston tiedot on pystyttävä kopioimaan. Ohjelmiston tulee olla helppokäyttöinen ja selkeä oppia. Ohjelmaan on pystyttävä tutustumaan ennen käyttöönottoa. Olemme avoimia ASP-vaihtoehdolle.

Käyttäjät

Ohjelmistolla on yksi käyttäjä, joka hoitaa neljän yrityksen kirjanpidot yhdeltä työasemalta.

Hinnoittelu

Ohjelmiston vuositason kustannukset tulee olla selkeästi ja tarkasti eriteltynä. Myös asennuksen, aloituskoulutuksen, palvelujen ja neuvonnan hinnoittelun on oltava selkeää. Mahdollinen ASP-vaihtoehto hinnoiteltuna erikseen.

Tarjousohjeet

Haluamme tarjoukseen tarkan kuvauksen tarjottavasta ohjelmistokokonaisuudesta ja käyttöönottoon liittyvistä kohdista. Haluamme tarjouksen postitse sekä sähköpostitse Word -tiedostona. Myöhästyneitä tarjouksia ei tulla käsittelemään.

Toimitusaika

Ohjelmisto otetaan käyttöön aikaisintaan vuoden 2008 alusta.

Tarjousten jättäminen ja voimassaolo

3 (3)

Toivomme tarjouksen olevan meillä viimeistään 15.11.2007 ja olevan voimassa vähintään 31.1.2008 saakka.

Referenssit

Toivomme tarjoukseen Jyväskylän seudun referenssiyritysten yhteystietoja

Tarjouksen arviointiperusteet

Tarjoukset käsitellään tasapuolisesti ja pisteytetään. Tarjouksista hyväksytään kokonaistaloudellisesti edullisin esitettyjen valintaperusteiden mukaisesti (ks. alla). Tarjouksen pyytäjä pidättää oikeuden olla hyväksymättä yhtään jätetyistä tarjouksista.

Kokonaistaloudellisesti edullisinta tarjousta arvioitaessa otetaan huomioon seuraavat valintakriteerit:

1. Ohjelmiston ominaisuudet ja yrityksemme tarpeiden vastaavuus 50%
2. Käytön helppous ja sujuvuus 20%
3. Ohjelmiston laajennusmahdollisuus projektin- ja asiakkuudenhallinnalla 10%
4. Hinta 20%

Tasapisteisiin päätyneistä tarjoajista valitsemme parhaan omaa harkintaamme käyttäen. Tarjoajia voidaan pyytää tarkentamaan tarjoustaan toimittamalla lisätietoja kirjallisesti.

Valinta tehdään toimitettujen tietojen perusteella.

Lisätietoja

Antti Ronkainen, puh: 044 5513788 s-posti: c1463@jamk.fi

KEHITTÄMISYHTIÖ KEULINK OY

Taru Kujanpää
Hallintojohtaja

Liite 2: Ohjelmistojen ominaisuustaulukko

	Asteri	Balanssi	DL Prime	Econet	Lemons.	Nova	ProCou.	Sonet	ProEco.
Kaikki osat	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Neljä käytävää yritystä	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kustannuspaikkalaskenta	huono	x	x	x	x	x	x	x	x
Perusraportit	x	x	x	x	x	x	x	x	x
TYVI	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Excel/Word-liittymä	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Solo/OpusCapita	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Osien väliset yhteydet	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Laskusäännöt 2p	huono	ei	x	x	tulossa	x	x	x	x
ALV-automatiikka	x	x	x	x	x	x	x	x	x
n.20 henkilön palkat	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Palkanlaskennan kp:t 2p	x	ei	x	x	x	x	x	x	x
Palkkojen									
TYVI/Pankkiyhteys	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Siirtyminen uuteen	x	x	x	x	x	x	x	x	x
ASP	ei	ei	x	x	?	x	x	x	?
1 käyttäjä	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hinnoittelu eriteltynä	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Verkkolaskujen vastaanotto	x	x	?	x	x	x	x	x	x
Verkkolaskujen luonti	laaj.	x	?	x	?	x	x	?	x
Viivakoodin luku	x	x	?	x	x	x	?	x	x
Laskujen kierrätys	ei	ei	?		x	laaj.	x	laaj.	laaj.
Asiakkuudenhallinta 1p	ei	ei	laaj.	ei	laaj.	laaj.	laaj.	laaj.	laaj.
Projektinhallinta 1p	ei	ei	laaj.	ei	laaj.	laaj.	laaj.	laaj.	laaj.